

Ob 28. obletnici Rdeče armade. Primorsko ljudstvo zahteva ukinitve Izrednega porotnega sodišča. — Odgovor sovjetske vlade na izjavo kanadskega ministrskega predsednika. — V interesu miru je, da se čimprej razorožijo Andersove čete, pišejo »Izvestija«. Svetovno demokratično časopisje o vprašanju Trsta in Julijske krajine. — Junaki Rdeče armade. Za uspešno izvedbo pomladanske setve. — Prvomajsko tekmovalje. — Iz Sovjetske zveze. Komentator TASS-a o zadnjih političnih dogodkih. — S procesa v Nürnbergu.

Generallajtnant JA D. Lekić:

Ob 28. obletnici Rdeče armade

I.

Pred 28 leti 23. februarja 1918, so mladi odredi Rdeče armade, ki so prvič stopili v vojno, potolkli do tal nemške osvajačce pri Pskovu in in Narvi. Prav zato je bil 23. februar 1918 proglašen kot rojstni dan Rdeče armade.

Lenin in Stalin sta organizirala Rdečo armado za obrambo mlade sovjetske republike pred tujimi zavojevaleci. Tako je Rdeča armada dobila težko in odgovorno nalogo: da obrani in zaščiti pridobitve Velike oktobrske socialistične revolucije. To svojo nalogo je izpolnjevala častno od prvega dne svojega obstoja. Obvarovala je svobodo in neodvisnost sovjetske domovine in obvarovala je pravice narodov Sovjetske zveze, da oblikujejo svoje življenje tako, kakor jih je učil veliki Lenin in kakor jih učil Lenin sedanjosti — Stalin.

Nobena armada na svetu nima takšne zgodovine kakor Rdeča armada. Brž ko je bila formirana iz odredov Rdeče garde in revolucionarnih vojaških edinic, ki so sestavljali glavno oboroženo silo oktobrske revolucije, je Rdeča armada lakoj stopila v težavno in neenakomerno borbo. Pod genialnim vodstvom Lenina-Stalina je obranila sovjetsko domovino pred nemškimi zavojevaleci v bitkah leta 1918 in jih pregnala iz Ukrajine in Bele Rusije; v hudih bojih v letih 1919-1921, v borbah, dotlej nezasišanih po junaštvu, odločnosti in samozatajevanju, se ji je posrečilo, da je premagala armade antante in kontrarevolucionarne generale carske vojske in da je osvobodila sovjetsko deželo ter tako omogočila mirno zgraditev socialistične domovine. Od tedaj do l. 1941 je budno varovala meje Sovjetske zveze in bila pomemben činitelj v zagotovitvi splošnega miru, pripravljena, da sleherni pokuš imperialističnih zavojevalec za zasnuzjenje sovjetskega ljudstva zatre v kalu. Udarno silo Rdeče armade so dobro spoznali japonski imperialisti pri jezeru Hasan, ko so izgnali svojo krvavo roko po sovjetski zemlji. Z ni manjšo silo je Rdeča armada udarila po vojnih hujstvih — belofincih na karelski ožini. V veliki Domovinski vojni v letih 1941 do 1945 si je Rdeča armada pridobila slavo nepremagljive vojske. Ne le, da je obvarovala sovjetsko domovino, pridobitve Velike oktobrske revolucije, s katero se je začela nova doba v razvoju človeštva, s čimer samim je že dvignila njegov razvoj na višjo, popolnejšo stopnjo, ne le, da je Rdeča armada v domovinski vojni rešila Slovane pred popolnim fizičnim uničenjem, temveč je tudi rešila človeštvo pred povratkom v srednji vek ali še globlje v barbarstvo. Rdeča armada je do tal potolčila armade svojih sovražnikov. V glavnem po zaslugi Rdeče armade so bili razbiti ter uničeni najvernejši sovražniki človeštva: nemški fašizem in japonski imperializem; zaradi tega je postala rodni oče in rodna mati Slovanov in zaradi tega je postala last in največja pridobitev vsega naprednega, svobodoljubnega človeštva.

Kateri so elementi in vzroki, da si je Rdeča armada pridobila slavo nepremagljive vojske? Kaj je vzrok, da Rdeča armada v dolgi dobi obstoja ni doživela poraza, kaj je loči od vseh drugih armad sveta? Kje so izvori sile in nepremagljivosti Rdeče armade ter velika ljubezen vsega naprednega človeštva do nje?

Rdeča armada je armada zaščite miru in vzajemnega zaupanja, bratstva med narodi vseh dežel. Ustvarjena ni bila zato, da bi zavojevala tuje dežele, temveč zaradi tega, da bi branila meje Sovjetske zveze, Rdeča armada je vselej spoštovala pravice in neodvisnost drugih narodov. Vzgojena je v duhu enakopravnosti vseh narodov in vseh ras, Rdeča armada se ne more vojskovati v drugačni način v pravični osvobodilni vojni. In tako je njena vsebina, njena vzgoja in namen njenega obstoja prvi glavni vir njene moči. Kaj more biti plamenitejšega od zaščite mirnega dela svojih narodov, od pomoči zaslužnjem narodom v njihovi osvoboditvi? Zato je razumljivo nepretrgano junaštvo Rdeče armade. Nobena druga armada na svetu nima in ne more imeti tako trdnega moralno političnega duha, kakršnega ima Rdeča armada. Zaščitnik in branilec je najpopolnejšega sedanega družbenega sistema — socialističnega in že v tem so v nji najmočnejši viri moralne sile in energije.

Moralni duh armade ni edini činitelj, ki se pod njegovim neprestanim vplivom rešuje usoda vojne. To je samo eden teh činiteljev. Drugi pomembni činitelj, ki neprestano in aktivno vpliva na usodo vojne, je varnost, stabilnost ozadja armade.

Nobena armada na svetu nima tako varnega ozadja kakor Rdeča armada. Rdeča armada je pridobitev, otrok Velike oktobrske socialistične revolucije. Zato je tako globoko ljudska armada, ljubljene socialistične družbe. Med vojno ni bila nikjer na svetu uresničena takšna enotnost zaledja in bojišča kakor v Sovjetski zvezi, kjer je bilo vse zaledje

spremenjeno v borbeno taborišče, kjer je bilo geslo »Vse za fronto« uresničeno povsem in dosledno, kjer je vse ljudstvo za ceno velikih odpovedi in žrtev delalo kot en sam človek enodušno za oskrbo svoje armade. Zaledje Rdeče armade — to je veliki vojni tabor, to je vse oboroženo ljudstvo, odločeno, da v delu in borbi da vse za obrambo socialistične domovine.

Zaradi tako varnega zaledja je razumljivo, da Rdeča armada nima le velikanske množine orožja, temveč da ima tudi najpopolnejše, najbolj moderno orožje, ki je tudi eden glavnih činiteljev, ki se pod njegovim stalnim vplivom odloča usoda vojne. V Domovinski vojni se je izkazalo, da je oborožitev Rdeče armade najpopolnejša med vsemi drugimi armadami na svetu. Oborožitev pehote, motornih edinic, inženirskih in kemičnih edinic, letalstvo, topništvo itd. — vse te vrste orožja so s kakovostjo svoje oborožitve prekosili vse druge armade. Posebno mesto in slavo si je v tem pogledu pridobilo sovjetsko topništvo, na katerega učinku in rezultatih je tovariš Stalin v glavnem oprl svojo ugotovitev, da je topništvo bog vojne. Nemogoče je pojasniti količino in kakovost oborožitve Rdeče armade, a da bi ne doumeli bistva socialističnega ustroja in spoznali korenite razlike med Sovjetsko zvezo in drugimi deželami sveta. Gospodarska podlaga socialističnega družbenega reda je družbena socialistična lastnina proizvodnih sredstev. V Sovjetski zvezi ni gospodarske neenakopravnosti. Že po tem postane razumljivo, da se vse gospodarstvo Sovjetske zveze na velikem prostoru šestine svetovne celine more v določenem trenutku, ko to terjajo interesi države, ki so na ta način izenačeni z interesi ljudstva, t. j. razredov, osredotočiti, usmeriti v eno smer. Razen tega gospodarska enakopravnost ljudi nudi pogoje, da se uveljavi njihova splošna maksimalna energija pri delu za obrambo svojih pravic in svojih interesov. Šele tako si lahko ustvarimo jasnejšo sliko o sili tega udara, ki je rezultat enotnosti neizmernih materialnih možnosti in neizčrpane energije dvestom milijonskega prebivalstva. Le če gledamo tako na Rdečo armado kot oboroženo silo socialistične družbe, ki je v nasprotju s kapitalističnim družbenim sistemom sposobna razviti gospodarska bogastva dežele v interesu celote, ki je sposobna, da maksimalno razvije družbeno energijo in sposobnost — samo tako je mogoče razumeti količino in kakovost njene oborožitve, število in kakovost njenih divizij, stalnih činiteljev v odločanju usode vojne. Domovinska vojna je pokazala, da je bil le sovjetski gospodarski sistem sposoben, prenesti takšne preizkušnje, premagati takšne težave, kakršne sta premagali Sovjetska zveza in njena armada, kar je bilo omogočeno s socialistično lastnino produktivnih sredstev in z enotnim gospodarskim načrtom, ki se sestavlja s sodelovanjem delovnih množic in ki ima veljavo zakona.

Rdeča armada je armada novega tipa. Podedovala je bogate izkušnje, velikansko vojno tradicijo in slavo nepremagljivega ruskega naroda. Naslednica je vse tiste močnejši in slave, katero so ruski orožniki dali veliki vojskovodje Peter I., Rumjancev, Suvorov, Kutuzov, Brusilov in številni drugi. Na tej tradiciji je utelila v sebi vse lastnosti novega družbenega reda — socialističnega ustroja, ki je najnaprednejša oblika družbene ureditve. Tako sta enotnost neizmernih in slavni tradicij nepremagljivega ruskega naroda na eni strani in napredna ideologija socialističnega družbenega reda na drugi strani dali Rdeči armadi silo, kakršne nima nobena druga armada na svetu. Uporabljajoč bogate izkušnje ruskega naroda in njegovih slavni vojskovodij ter oborožen z napredno ideologijo, marksizmom-leninizmom je bil poveljniški kader Rdeče armade sposoben, da je zavrgel vse mrtve šablone taktike, ustvaril nove, žive metode borbe glede novih kakovostnih sprememb v razvoju sredstev borbe ter da je prilagodil vojaški učinek zahtevam sodobne borbe. Poveljniški kader Rdeče armade je pogumno zavrgel zastarela, starokopina, mrtva pojmovanja borbe in reševal je to vprašanje v skladu s pogoji, možnostmi in s položajem. Noben poveljniški kader katere koli druge armade na svetu ni mogel omejiti tako na minimum negativnega vpliva objektivnih elementov borbe in da bi hkrati na drugi strani maksimalno izkoristil in razvil pozitivno stran teh elementov, kakor se je to posrečilo poveljniškemu kadru Rdeče armade med veliko Domovinsko vojno. Ne le to, Rdeča armada je sposobna, da naglo obvlada borbeno izkušnje v procesu uvajanja najbolj moderne vojne tehnike. Na ta način lahko neprenehoma razvija svoj način vojskovanja in neprenehoma bogati svoje borbeno izkušnje. To ji je na eni strani omogočeno s tem, da je oborožena z najnaprednejšo vojno ideologijo, na drugi strani pa, da je njena organizacija najpopolnejša, tako da lahko ustreza vsem zahtevam položaja. Potemtakem je razumljivo, da organizacijske sposobnosti poveljniškega kadra Rdeče armade

Vrhovni komandant Rdeče armade generalisim J. V. Stalin

— kar je prav tako eden stalnih elementov, ki neprenehoma odločajo na izid vojne — presegajo organizacijske sposobnosti katere koli druge armade na svetu.

Vojna znanost Rdeče armade je močno orožje v njenih rokah, ki ji omogoča, da med borbo prilagaja način vojskovanja, da maksimalno izkoristi materialne in ljudske sile in da ob najmanjših izgubah doseže največje uspehe ter izvaja popolno zmago nad sovražnikom. Znano je, da se vojna znanost Rdeče armade v nasprotju od vojnih znanosti vseh drugih armad deli na tri stopnje: strategija, operativno znanje in taktika. Pri drugih armadah ima vojna znanost dve stopnji: strategijo in taktiko. V čem je odlika, sila sovjetske strategije? V tem, da zna najti ustrezajoče oblike borbe, ki omogočajo, da doseže vsestransko premoč nad sovražnikom ter da mu tako prizadene odločilni udarec. Stalinska strategija Rdeče armade se je pokazala v domovinski vojni v treh posebno vidnih oblikah borbe, ki vsaka zase pomeni posebno etapo domovinske vojne. Prva etapa, t. j. eta-teška odločitev, ki je bila v pripravljenosti, da se sprejme udarec sovražnika, kar je bilo posebno pomembno in neizogibno v začetku vojne, ko je fašistična armada imela premoč v svojih rokah, ker je razpolagala z elementom presenečanja. Druga etapa se je pa izrazila v odporu, aktivnem odporu sovražniku in hkrati s koncentriranjem sil, da prizadene sovražniku odločilni udarec. In končno tretja etapa, ki se je izrazila v velikih ofenzivnih operacijah, začeti od Stalingrada in Kurska, pa do Dunaja in Berlina. Ta etapa je značilna v vojaškem pogledu zaradi tega, ker je v njej stalinska strategija še enkrat prekosila strategijo vseh drugih armad s tem, da je klasično rešila nalogo strateškega skupnega delovanja front, kar je onemogočilo nasprotniku slabitve njegovih posameznih bojišč z namenom, da bi prizadel protudarac in zavrl razvoj uspešnih operacij Rdeče armade. V operativnem pogledu se je Rdeča armada odlikovala daleč pred svojimi nasprotniki. To je edina armada na svetu, ki se ji je posrečilo, ne le da je ponovila v eni operaciji, temveč da je neprenehoma učinkovala med svojimi ofenzivnimi operacijami s slovitim operativnim obrazcem Kana, po čemer stremijo vsi vojskovodje in ki ga naglašajo vsi vojni teoretiki sveta. Rdeča armada je prekosila Kana. Izvedla je obkolitev in uničenje največje grupacije vojaštva in materiala v zgodovini vseh vojn pri Stalingradu. Frontalni udarec zaradi proboja in nadaljnega prodiranja v eno stran ali v obe strani prodora, kakor tudi dvojni koncentrični udarec z namenom, da sklene obroč okrog sovražne grupacije — to

so glavni operativni manevri Rdeče armade in stalne oblike učinka velikih edinic Rdeče armade, ki jim sovražnik ni mogel odgovoriti. Sila teh manevrov se je izražala v sposobnostih poveljniškega kadra v armadah, da so v smerih glavnega udara dosegli popolno premoč nad sovražnikom, dokler je na vsej fronti lahko razmerje sil enako ali celo v korist sovražnika. Na ta način je vojna znanost Rdeče armade tudi ustrezajoča materialna sila, ki ima določeno mesto v slavi in nepremagljivosti Rdeče armade.

Na čelu Rdeče armade je generalisim Sovjetske zveze veliki Stalin. Stalinov genij je videl vnaprej zahteve te vojne in je pravočasno pripravil organizacijsko, moralno in materialno Rdečo armado in jo usposobil za težavne, zamotane zahteve sodobne borbe. Stalin je vodil Rdečo armado v veliki Domovinski vojni in on je ustvaril vseh njenih zmag. Stalin je predel Rdeči armadi — stalinsko znanost zmagovanja. Genialni vojskovodja je privedel Rdečo armado na Dunaj, v Berlin in Port-Arthur. Stalin je povzdignil slavo sovjetskega orožja na nevidne višine.

To so viri in sile mogočnosti Rdeče armade.

Zakaj rojstni dan Rdeče armade pričakuje in slavi naša vojska kot svoj rojstni dan? Kaj veže Jugoslovansko armado z Rdečo armado? Zakaj se bratstvo, zveza teh armad ne kažeja le kot osamljena epizoda, kot rezultat začasnih političnih pogojev, temveč nasprotno kot povsem zakonit činitelj?

Glavna značilnost neke armade je namen njenega obstoja, njen smoter. Rdeča armada, otrok Oktobrske revolucije, obstoja za to, da bi varovala državne interese svoje domovine in varovala mirno delo svojih narodov. Rdeča armada je armada demokracije. Jugoslovanska armada je neločljivi del ljudstva republike Jugoslavije, zrasla je na ljudskih prsih, prežeta z ljudskim duhom in silo ter je postala neomajni čuvaj domovine in zvesti branilec mirne graditve ljudske bodočnosti.

Kakor Rdeča armada, tako je tudi Jugoslovanska armada globoko ljudska vojska in zato tudi njen namen ne more biti nič drugega kakor varovanje ter utrjevanje ljudskih interesov. To je izhodišče zveze in bratstva Jugoslovanske armade z Rdečo armado kot izraz zveze naših narodov s sovjetskimi narodi. Ta zveza je povsem naravna, za kar nudijo pogoje skupne zgodovinske simpatije, kakor tudi stremjenja po naprednih oblikah političnega, ekonomskega in kulturnega razvoja. V smislu politike Sovjetske zveze in naše republike, ki je izraz politične in ekonomske strukture obeh dežel, se obe armadi

vzgjajata v duhu vdanosti svojemu narodu in v duhu spoštovanja drugih narodov. Ideologija Rdeče armade, kakor tudi Jugoslovanske armade je progresivna, napredna ideologija. Dosledna demokratičnost (politična in ekonomska), složnost narodov v državi, visoki patriotizem, miroljubno sodelovanje z miroljubnimi narodi vseh dežel — to so glavna načela te ideologije. Kot rezultat te ideologije, to je vsebine teh armad, je množico junaštvo njihovih borcev in poveljniškega kadra. Legendarna obramba Leningrada, Stalingrada, neznana v zgodovini vojn, prodor čez takšne vodne ovire, kakršne so Volga, Don, Dnjepr, Bug, Visla in Odra, plaz vojaških premikov, kakršnih še ni bilo, ki so prišli do svojega izraza v naskokih pri Stalingradu, Kursku, na Berlin itd., na drugi strani pa velika zgodovinska odločnost junakov naše vstaje, neumljena neenaka štiriletna borba, težavno in krvavo osvobajanje korak za korakom in nezadržan polet v bodočnost — vse to je rezultat ideologije naših armad, vzgajanje naših borcev, ki so umirali pod Stalingradom in na Sutjeski ter nazdravljali Stalinu, Titu, Partiji in domovini. Ta vsebina je drugi osnovni element naše krvene zveze.

Povezovanje Jugoslovanske armade z Rdečo armado se je začelo z Domovinsko vojno, ki je rodila tudi našo Jugoslovansko armado. Ta zveza se je pokazala v skupni borbi proti fašizmu in ovekovečena je s krvjo najboljših sinov sovjetskega ljudstva in ljudstva naše republike. Vedeli smo, da so udarci zločincev, nezasišani v zgodovini razvoja človeštva, naperjeni proti Rdeči armadi, hkrati naperjeni proti nam, proti naši bodočnosti, proti sreči in napredku človeštva. Te udarce smo čutili še tembolj, ker smo se globoko zavedali, da so po Rdeči armadi namenjeni predvsem Slovanom kot celoti.

Rdečo armado smo spoznali prej, preden smo jo videli. Z njo smo se povezali od prvega dne naše skupne borbe. Toda krona tega spoznavanja je bilo naše srečanje, ko smo naslonili našo glavo na tople široke prsi bratske Rdeče armade, ko smo se čutili v močnem objemu rodne nepremagljive armade, da smo potem v skupnem nastopu osvobodili prestolnico naše domovine — Beograd in da smo tu na ulicah Beograda s smrtjo in življenjem, s krvjo in zmagi cementirali in ovekovečili naše bratstvo. Na ta način je naša povezanost iz vojne postala tudi osnovni element naše globoke bratske ljubezni.

Do srečanja z Rdečo armado so se razvijali potrebni pogoji in elementi za rast naše armade v popolnejšo, moderno armado. Neposredni stik z Rdečo armado je nudil pogoj in v marsičem omogočil pospešitev tega procesa. S svojimi očmi smo videli, dobesedno otipali najpopolnejšo armado sveta — Rdečo armado, v kateri se je tako jasno izražala in ki je vprav živela v ustvarjalni sili genialnega vojskovodje tovariša Stalina. Na eni strani navzočnost Rdeče armade, neposredni vpogled v njeno organiziranost; osebno prepričanje o njeni nezadržni prodornosti; o koncentraciji velikih množic ljudi, velikanskih količin tehničnih sredstev in ognja v določenem trenutku v določeni smeri; popolno matematično natančno vodstvo velikanskih materialnih sredstev v premiku; pravilno, živo zastavljanje nalog in njihova brezhibna izvršitev; maksimalno razvita budnost armade kot celote itd., vse to je učinkovalo takoj na prvi pogled na naše bore in zlasti na naš poveljniški kader aktivno, ker so si praktično pridobili pravilne pojme o mogočnosti in širini moderne armade, pomenu vojne znanosti — na drugi strani pa velika materialna pomoč, ki smo jo takoj prejeli od Rdeče armade, kompletna oborožitev znanega števila naših divizij z najpopolnejšo vojno opremo in prihod številnih instruktorjev: vse to je učinkovalo, da je lice naše armade začelo dobivati nove popolnejše poteze in poznejše tudi polne oblike. Na ta način je zveza naše armade z Rdečo armado dobila lastnosti, značilnosti določene telesne povezanosti.

Zaradi nezadostnih izkušenj v vodstvu sodobne vojne z velikimi formacijami in z armado v celoti kot oboroženo silo države, moramo znanje preverjeno v surovi praksi, te izkušnje, dobivati pri Rdeči armadi, ki je nedvomno najmočnejša armada na svetu. Na drugi strani je potrebno, da se ravnamo po veljavnih načelih, da jih prilagajamo našim razmeram ter jim dajemo oblike, ki ustrezajo našemu človeku, naši družbi, našim materialnim možnostim in naši deželi. In vprav zaradi vsega tega nam zveza naše armade z Rdečo armado daje povsem ugodne pogoje, da si obogatimo naše borbeno izkušnje, naše znanje in vojno kulturo. Ako vzamemo kateri koli del vojne teorije in prakse, sprevidimo, da ima Rdeča armada povsod bogate izkušnje, ki jih nam primanjkuje in ki si jih moramo pridobiti. Strategija, operativno znanje in taktika Rdeče armade,

Nadaljevanje na 2. strani.

Odgovor vlade SZ na izjavo kanadskega ministrskega predsednika o sporočilu tajnih in zaupnih vesti nekemu inozemcu

Moskva, 22. febr. (Tass). Sovjetska vlada je izdala naslednjo deklaracijo glede na izjavo kanadskega ministrskega predsednika gospoda Kinga z dne 15. februarja:

15. februarja je kanadska vlada objavila deklaracijo o sporočitvi tajnih informacij osebam, ki so v Kanadi in nimajo nikake pravice sprejemati take informacije. Med njimi so bili tudi sodelavci nekega inozemskega poslanstva v Ottawi. Pri izročitvi te deklaracije sovladavcu inozemskega poslanstva Belohostikovu je ministrski predsednik gospod King izjavil, da so pod sodelavci nekega inozemskega poslanstva mišljeni sodelavci sovladavca poslanstva v Ottawi. Ob tej priliki smatra sovladavca vlada za potrebno podati naslednjo deklaracijo:

Sovjetski organi so zvedeli, da so v zadnjih mesecih vojne neki sodelavci sovladavca vojaškega atašeeja v Kanadi od svojih znanec med kanadskimi državljani prejeli neke informacije tajnega značaja, ki pa za sovladavca organe niso velikega pomena, kajti v ZSSR je tehnična realizacija v tem pogledu na veliko višji stopnji in ker vse tozadevne podatke lahko najdemo v tisku in radijskih oddajah, kakor tudi v dobro znani brošuri Američana Smitha »Atomska energija«.

Zaradi tega bi bilo smešno trditi, da bi sporočitev tovrstnih tajnih podatkov na kakršen koli način mogla ogroziti varnost Kanade. Vendar pa je sovladavca vlada, kakor hitro je zvedela o zgoraj imenovanih dejanjih nekih sodelavcev sovladavca vojaškega atašeeja v Kanadi, odpoklicala sovladavca vojaškega atašeeja iz Kanade zaradi nedopustnosti dejanj omenjenih sodelavcev. Razen tega je prav tako treba poudariti, da sovladavca poslanik in člani sovladavca poslanstva v Kanadi nimajo nobene zveze s to zadevo.

Hkrati se zdi sovladavca vladi potrebno opozoriti na skrajno sovražno

»Pravda« komentira izjavo Kinga, ki skuša škodovati ugledu Sovjetske zveze

Moskva, 22. febr. (Tass). »Pravda« piše v uvodniku z naslovom »King je prišel Bevinu na pomoč«:

Kanadski ministrski predsednik King je 15. februarja podal izjavo, v kateri je rečeno, da so v Kanadi zvedele za tajne podatke osebe, ki nimajo nikake pravice sprejemati tovrstne informacije. Letočasno ve King tudi povedati, da so bile te informacije sporočene tudi sodelavcem nekega inozemskega poslanstva.

Obenem so vsi Kanadčani zvedeli, da je gospod King nedvoumno namignil sovladavca poslanstvu v Kanadi, kanadski listi in radio pa so se na pobudo vlade z vse vno vrgli na delo, da stvar čimprej razbrižajo. Ugotovljeno je tudi, da je bila deklaracija gospoda Kinga naperjena proti Sovjetski zvezi in je stvarno postala orodje nebrzdane protisovjetske kampanje, ki se je nato pričela tako v Kanadi kakor izven nje.

Deklaracija sovladavca vlade, ki je bila objavljena danes, je popolnoma razgalila politični smisel izjave gospoda Kinga. King se trudi na vse načine, da bi spremenil sporočitev brezpomembnih tajnih podatkov nekaterim sodelavcem sovladavca vojaškega atašeeja v Kanadi v čim večjo senzacijo.

Iz deklaracije, ki jo je objavila sovladavca vlada, je jasno razvidno, da ves hrup, ki ga je dvignil King, nima nič skupnega s sporočitvijo tajnih podatkov, do katere je sicer prišlo v preteklem letu, ampak da zasleduje popolnoma druge politične cilje.

King je prišel na pomoč Bevinu, ki je spraval s svojim govorom na zasedanju Generalne skupščine ZN britanske vlade v zadregu. Iz tega vzroka je gospod King podal svojo izjavo prav v trenutku, ko je bilo zasedanje Generalne skupščine končano.

Kakor je znano, je posvetila Generalna skupščina veliko pozornost položaju v Grčiji, dogodom v Indoneziji ter zahtevam Sirije in Libanona. V vseh naštetih primerih je šlo za pravice malih narodov in z interesa narodne neodvisnosti malih držav. V vseh teh primerih so sovladavca poslanci odločno in načelno branili načela demokracije in neodvisnosti malih držav. Znano je tudi, da je Bevin pri tem vselej prišel v zelo neprijeten položaj. V enem primeru je Bevin celo zagovarjal potrebo nadaljevanja politike okupacije Grčije po britanskih četah, čeprav za okupacijo ni nobenega vzroka več in je po načelih demokracije treba upoštevati interese neodvisnosti in svobode grškega ljudstva.

Ob 28. obletnici Rdeče armade

Nadaljevanje s 1. strani.

organizacijska struktura, politična vzgoja, disciplina, tehnika in oborožitev, kultura dela štabov itd., vse to so sestavni elementi velike slave te nepremagljive armade. Prevzeti te izkušnje, obvladati to znanje in uporabiti vse to v naših razmerah — pomeni usposobiti našo armado, da zavaruje razvoj naših narodov in da bo vreden borbeni tovariš Rdeče armade.

Jugoslovanska armada, kakor tudi Rdeča armada, predstavlja važen družbeni čimtelj, ki igra določeno politično vlogo. To je značilnost samo resnično ljudske, revolucionarne armade. Tako obe armadi, ki sta izšli iz ljudstva, služila ljudstvu s svojo neprestano budnostjo in stalno pripravljenostjo, da se z vsemi silami zavzame za obrambo ljudskih interesov in pravic, za obrambo miru in demokracije in da na drugi strani sodelujeta v izboljševanju in razvijanju materialnih dobrin svojih dežel in

kampanjo proti SZ, ki se je pričela v kanadskem tisku in radiu obenem z objavo deklaracije kanadske vlade. Kljub brezpomembnosti okoliščin, ki jih je kanadska vlada navedla v svoji deklaraciji z dne 15. februarja, podpirajo to protisovjetsko kampanjo številni kanadski krogi. Stališče, ki ga je zavzela kanadska vlada, je prav tako močno v prid tozadevni kampanji proti Sovjetski zvezi, ki se vodi v radiu in tisku ter je nezdružljiva z normalnimi odnosi med obema državama.

Ob tej priliki izražamo svoje presenečenje, da je kanadska vlada objavila svojo deklaracijo z dne 15. februarja, ne da bi prej zahtevala od sovladavca vlade pojasnila o tej zadevi, kakor je to v navadi med državami, ki so v normalnih odnosih. Ker pa kanadska vlada ni smatrala za potrebno, da se obrne do sovladavca vlade za predhodna pojasnila, lahko rečemo, da je pri tem zasledovala kak drug cilj, ki nikakor ni v zvezi z varnostjo Kanade.

Priznati je treba, da je omenjena nebrzdana protisovjetska kampanja bila del načrta kanadske vlade, ki skuša postaviti v napačno luč politiko Sovjetske zveze. Treba je upoštevati tudi okoliščino, da je gospod King podal svojo izjavo ob koncu zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov, na kateri so sovladavca delegati zastopali interese demokracije in neodvisnosti malih narodov. Deklaracija gospoda Kinga in protisovjetska kampanja, ki se je pričela ob tej priliki v Kanadi, naj bi bila očividno nekak odgovor na neprijetnosti, ki so jih sovladavca delegati povzročili prijateljem gospoda Kinga na zasedanju Generalne skupščine.

20. februarja je Lozovski, pomočnik ljudske komisarija za zunanje zadeve ZSSR, izročil besedilo te deklaracije gospodu Meyrandu, kanadskemu odpravniku poslov v ZSSR.

Pri vprašanju stanja v Indoneziji je bilo stališče, ki ga je zavzel Bevin, v popolnem nasprotju z demokratičnimi načeli in pravicami malih narodov. Željo, da bi se potlačil odhod komisije Združenih narodov v Indonezijo, ki bi pomagala narediti konec krvoprelitjem in zlorabljanju japonskega vojaštva proti narodno-osevobodilnemu gibanju Indonezijcev ter pomagala pri vzpostavitvi miru v Indoneziji, si ni moglo razlagati drugače kakor s strahom pred razlagami odkritij in kot težnja, da bi v nizozemskih kolonijah gospodovali brez nazorstva.

Stališče, ki ga je zavzel gospod Bevin v vprašanih Siriji in Libanona, je bilo krivo, da Varnostni svet ni prišel do nobenega sklepa. Britanski minister je prav tako branil navzočnost britanskih okupacijskih čet v Siriji in Libanonu ter ni v nobenem pogledu upošteval njihovih zahtev o umiku vseh inozemskih čet in s tem kršil načela demokracije in neodvisnosti malih držav.

To Bevinovo stališče na zasedanju Generalne skupščine je naletelo na hiter protisunek s strani sovladavca delegacije; njeni predlogi so izzvali simpatičen odmev v Grčiji, Indoneziji, Siriji, Libanonu, Egiptu in v drugih državah.

Jasno je, da mora sedaj nekdo priti Bevinu na pomoč, da se odvrne pozornost od njegovih neuspehov na zasedanju Generalne skupščine. Jasno je tudi, da se je King odločil, da mu pride na pomoč. Vsekakor pa se ni upal Bevin direktno zagovarjati, ampak si je nadel nalogo, da odvrne pozornost od neuspehov, ki jih je doživel Bevin na zasedanju Generalne skupščine.

Vsakomur je jasno, kakšnih sredstev se je v ta namen poslužil King in vsi tišči zagrizeni reaktorji, ki vodijo Sovjetski zvezi sovražno propagando. Kanadski ministrski predsednik ni upošteval dejstva, da je njegovo početje nezdružljivo z normalnimi odnosi med dvema državama in da so tudi v nobenem pogledu ne sklada z interesi Kanade same.

Kanadska vlada se je potrudila, da bi škodovala političnemu ugledu Sovjetske zveze s tem, da se je postavila na čelo protisovjetske kampanje. Vendar pa bo King s svojimi intervencijami dosegel prav nasprotno. Zavezovalci protisovjetskih kampanj so bili razkrinkani že neštetokrat. Razkrinkani bodo tudi tokrat kot pomagati pri delu, ki nima ničesar skupnega z interesi demokracije in razvojem normalnih odnosov med državami.

svojih narodov. Na tem dejstvu rase in se krepi zavezništvo ter bratstvo naših armad kot logična posledica povezanosti naših narodov z velikim ruskim narodom, vodnikom slovanskih narodov, z narodi Sovjetske zveze.

To so osnovni elementi, na katerih se je razvila in s katerimi se je prekalila in postala večna zveza Jugoslovanske armade z Rdečo armado, to je pa hkrati tudi najmočnejši, najprepričljivejši izraz večnega zavezništva narodov naše republike z narodi velike Sovjetske zveze.

»Te zveze med narodi Jugoslavije in narodi Sovjetske zveze, ki se kali v hudi in krvavi borbi, ne bo mogel nihče več nikdar pretrgati.« (Tito 7. nov. 1942).

Zivela nepremagljiva Rdeča armada, armada osvoboditeljica!

Živel genialni vojskovodja, vrhovni poveljnik Rdeče armade, generalisim Sovjetske zveze — Stalin!

Živelo večno bratstvo Jugoslovanske armade z Rdečo armado!

Uredba o ustanovitvi Reparacijske komisije pri vladi FLRJ

Člen 1.

Pri vladi FLRJ se ustanavlja Reparacijska komisija z nalogo:

- da sprejema material za postavljanje ali zastopanje reparacijskih in restitucijskih zahtev vlade FLRJ;
- da skrbi za točno izvrševanje mednarodnih sporazumov glede vprašanja vrnitve vojne škode;
- da skrbi preko organov vlade FLRJ v inozemstvu in Reparacijskega zavoda za prevzem in prenos vseh prejemkov na ime vrnitve vojne škode.

Člen 2.

Zaradi izvršitve navedenih nalog Reparacijska komisija:

- vodi delo delegacij vlade FLRJ v inozemstvu, ki se bavijo z vprašanjem vrnitve vojne škode.
- daje navodila organom predstavništva vlade FLRJ v inozemstvu, ki delajo na vprašanih vrnitve vojne škode.

Člen 3.

Reparacijsko komisijo sestavljajo: predsednik, sekretar in potrebno število članov, ki jih postavlja predsednik vlade FLRJ.

Člen 4.

Reparacijska komisija prevzame preostale posle Državne komisije za vojno škodo, ki se odpravlja. Pokrajinske komisije za vojno škodo nadaljujejo s poslovanjem kot organi Reparacijske komisije glede vprašanja vojne škode.

Člen 5.

Reparacijski zavod preide iz ministrstva zunanje trgovine v pristojnost Reparacijske komisije in postane njen izvršni organ.

Člen 6.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Beograd, dne 15. februarja 1946.

Predsednik vlade FLRJ in minister narodne obrambe maršal Jugoslavije

Josip Broz - Tito.

Slede podpisi ostalih ministrov.

Primorsko ljudstvo zahteva ukinitve Izrednega porotnega sodišča

Se preden so pred Izrednim porotnim sodiščem v Trstu bile prve razprave proti znanim fašistom, preden je to sodišče s svojim delom dokazalo, da borbe proti ostanoku fašizma sploh ne jemlje resno, so prebivalci Julijske Krajine vedeli, da od sodišča, v katerem sedé sami bivši člani fašistične stranke, kaj drugega tudi ne morejo pričakovati.

Ljudstvo se ni niti najmanj zmotilo. Vsakemu Primorcu, bodisi Italijanu, Hrvat ali Slovencev je jasno, da sodnik, ki je še pred kratkim delil fašistično pravico, nikakor ne more čez noč postati ljudski sodnik. Na tem ne moreta spreminiti prav ničesar ne pristranost zavezniške vojaške uprave in ne kameleonski značaj bivših fašistov.

Nujnost dosledne borbe proti vsem ostanoku fašizma je v Julijski Krajini prav tako velika, kakor kjer koli drugod. Le na ta način je mogoče popraviti krivice 25 letne tiranije in le na ta način je mogoče ohraniti bratstvo in enotnost narodov Julijske Krajine kot eno izmed največjih pridobitev osvobodilnega boja. Popuščanje in podpora fašistom pa pomeni stalno ogrožanje varnosti in svobode primorskega ljudstva.

Kaj je Izredno porotno sodišče naredilo za iztrebljenje fašistične navlake v Julijski Krajini? Ne samo, da ni storilo ničesar, ampak je oprostilo celo vrsto znanih fašistov, med njimi zloglasnega advokata Pagninija, bivšega tržaškega župana in organizatorja fašistične »Guardie civile«.

Z ozirom na sestavo tega sodišča drugače tudi ni moglo biti. Vseh osem članov Izrednega porotnega sodišča od predsednika pa do javnega tožilca so sami aktivni člani fašistične stranke.

Pellegrini Ennio pok. Edvarda javni tožilec, Riva N. Sauro št. 2, član P. N. F. (partito nazionalne fascista) od leta 1926, cav. uff. Corona d'Italia, cav. S. M. L. (Ordine dei Santi Maurizio e Lazzaro) 1933. apelacijski svetnik 1944.

Colonne Ettore pok. Jožefa javni tožilec, oprostil Pagninija, Galleria Protti št. 2, član P. N. F. 1927, z veljavnostjo leta 1925. Konfamacijska komisija 1931—1932 predavatelj 1937, publicist »Piccola«.

Nachich Lovodiev pok. Teodorja, javni tožilec, član P. N. F. 1933, vitez reda svetih Mavricija in Lazarja 1933, cav. uff. Corona d'Italia 1939.

Lucci Vasco pok. Jožefa, Via Cadorna št. 3, P. N. F. 1932, napredovanje v letu 1942 zaradi fašističnih zaslug, comm. Corona d'Italia, imel javne govore na Reki 1924—1929, 8. IX 1943 glavnih državnih pravnik apelacijskega sodišča.

Predsedniki Izrednega porotnega sodišča v turnusu:

De Franco Alfredo, Fausta, član P. N. F. 1929;

De Franco Fausto Salvatorja, član P. N. F. 1933. Predsednik pri Prizivnem sodišču za Julijsko Krajino;

Thermes Mario Viktorja, Via Palestina št. 2, član P. N. F. 1933, cav. uff. Corona d'Italia 1936;

Del Guercio Emilio Rafaela, član P. N. F. 1928, Gran Uff. Corona d'Italia 1935, posebni tajnik državnega podtajnika za korporacije Asquini Trigona za leta 1930—1932.

Do takega sodišča — razumljivo — primorsko ljudstvo nima nikakega zaupanja in ga sploh ne priznava kot upravičenega, da bi sodilo v njegovem imenu. Zato se povsod na vseh sestankih in zborovanjih zahteva ponovna vzpostavitev ljudskih sodišč, ki jih je zavezniška vojaška uprava svoj čas odpravila.

V interesu miru in varnosti je, da se čimprej razorožijo in razpustijo Andersove profašistične oborožene sile, pišejo »Izvestija«

Moskva, 22. febr. Tass poroča: Mednarodni komentator »Izvestije« piše:

»V zadnjem času inozemski časopisi vedno pogosteje pišejo o pravih ciljih in nameni voditeljev tako imenovega »II. poljskega zbora« pod poveljstvom generala Andersa.

Londonski dopisnik časopisa »New York Times« Matthews poroča, da »temeljito poznavanje tega, kar dela II. poljski zbor v Italiji, odkriva izredno neprimerna dejstva. Ne samo, da so ti Poljski oboroženi, ampak se tudi vežbajo in izvršujejo redne manevre, kakor da bi bili pripravljeni za osvojitve Poljske ali za napad na Sovjetsko zvezo.«

Posebni dopisnik britanskega časopisa »News Chronicle« Sayers, ki je obiskal Andersovo vojsko v Italiji in se razgovarjal z njenimi oficirji piše:

»Po vsem jasno je, da je general Anders sovražno razpoložen proti sovladavca vladi in proti novi demokratični Poljski.« Po razgovoru, ki ga je Sayers imel z generalom Andersom, je prišel do zaključka, da izrazi, ki jih je rabil, niso bili drugačni kot izrazi, ki jih je uporabljal Góbbels v svojih najostrejših protisovjetskih izjavah.

Andersovi oficirji, ki so se razgovarjali s Sayersom, so odkrito priznavali, da vzdržujejo tajne zveze s Poljsko, torej, da ohranjajo zveze z navadnimi terorističnimi akcijami, ki jih na poljskem ozemlju izvršujejo tolpe »Narodove sili-zbrojne«, — z akcijami, katerih žrtve so tisoči poljskih delavcev, kmetov in intelektualcev.

Andersova »Poljska vojska« pred očmi vseh izvršuje svoja teroristična dela po krajih Severne Italije, kjer so njene enote razvrščene.

Po poročilih italijanskih časopisov so poljski vojniki v zadnjem času napadli številne italijanske demokrate. Prav tako je bilo več primerov ubojev, nasilij in ropanj. Razganjanje zborovanj demokratičnih organizacij je postala redna dolžnost poljskih lopovov »II. poljskega zbora«.

Stvari so prišle tako daleč, da je bil generalni sekretar italijanske socialistične stranke Pietro Nenni prisiljen javno izjaviti, da navzočnost Andersovih čet ovira priprave za bližajočo se volitve v Italiji.

Vse to se dogaja v območju, ki ga nadzorujejo britanske in ameriške zasedbene oblasti. Prav tako je znano, da »II. poljski zbor« uradno predstavlja del britanske 8. armade.

»Krajne britanske oblasti« — piše Sayers — »imajo polno zaupanje v generala Andersa. Imel sem vtis, ki ga verjetno deli tudi general Anders, da se te oblasti v celoti strinjajo z njim.«

To zaupanje je potrjeno z dejstvi, ki so navedene v spomenici jugoslovanske vlade, ki je bila priključena pismu, ki ga je Višinski poslal generalnemu sekretarju organizacije Združenih narodov Trygve Lie-u v zvezi z delovanjem Andersovih čet v Italiji. V spomenici se poudarja, da nameravajo britanske in ameriške vojaške oblasti zamenjati svoje čete, ki so razvrščene vzdolž italijansko-jugoslovanske razmejne črte, z Andersovimi četami.

Poleg tega Anders tesno sodeluje z Nedićevimi četniškimi in ustaškimi sila-

mi, kakor tudi z drugimi izdažjalci jugoslovanskega ljudstva. Se več. Anders odkrito izraža svoje sovražno napram jugoslovanskim ljudski republikli.

Obstoja namen, da se Andersove tolpe prestavijo v »sporno območje, kjer je krajevno slovansko prebivalstvo že podvrženo terorju italijanskih fašistov, ki zaslepljeno nadaljujejo s svojim zločinskim delovanjem.

Iz govorov, ki sta jih v Spodnjem domu imela laburistični poslanec Zilliacus in konservativni poslanec Stanly Reed, se je izvedelo, da »II. poljski zbor« me-

»Humanitete« zahteva, da se napravi konec delovanju Andersovih fašistov

Pariz, 22. febr. (Tanjug.) Na vprašanje poslanca Tourauda glede poljskih čet, ki bivajo v Franciji, je minister za vojsko Muselet odgovoril v Ustavodajni skupščini, da so poljske enote, ki bivajo v Franciji, pod upravo britanskih oblasti, ki skrbijo za njihovo prehrano in namestitve.

»Humanitete« prinaša s tem v zvezi članek pod naslovom: »Poljska, Italija, Jugoslavija in Francija ogrožene od Andersa«. V članku je rečeno, da je popolnoma dokazano, da je dajal Andersov glavni štab ukaze poljskim fašistom v Poljski in inozemstvu, ki so zagrešili vrsto zločinov. V članku se čudi pisec, da je v Franciji še vedno dovoljeno izhajanje glasila Andersove vojske »Standard Poljski«, tednika, ki žali demokratično Poljsko, Sovjetsko zvezo in Francijo ter odkrito širi propagando, da bi izzval razdor med Združenimi narodi. Članek končuje:

Andersova vojska ogroža mir na Balkanu - pravi »Baskimi«

Tirana, 22. febr. ATA poroča: List »Baskimi« je objavil uvodni članek pod naslovom: »Andersova vojska pomeni nevarnost za mir na Balkanu«, v katerem piše, da je upravičena opreznost vlade FLRJ v zvezi z gibanjem emigrantske vojske generala Andersa v Italiji, ki se bliža jugoslovanski meji, ki izživa nemire in z izzivanji ustvarja pogoje za ogrožanje neodvisnosti Jugoslavije.

»Baskimi« poudarja, da so general Anders in njegovi častniki zakletli sovražniki poljske demokracije in Sovjetske zveze, kakor tudi vseh drugih držav, kjer

Andersova armada se vmešava v notranje zadeve Italije - piše »Daily Worker«

London, 22. febr. (Tanjug.) »Daily Worker« prinaša članek svojega posebnega dopisnika iz Italije, v katerem piše, da se je Andersova armada izkazala po tem, da se neprestano vmešava v politično življenje prebivalstva v krajih, kjer je nameščena. Tudi se je mnogokrat zgodilo, da so pretepli Italijane, Zide in Poljake, ki se ne strinjajo z An-

dersovo armado.

V članku je naveden slučaj, ko so Andersovi vojniki vrgli iz vlaka Zide in prisilili strojevodjo, da je moral nadaljevati vožnjo in pri tem pustiti ljudi na polju. Nato je rečeno, da posvečajo agenti Andersove armade posebno pozornost »razseljenim osebam«. Ta armada je še nadalje v vojnem stanju

FILMSKO PODJETJE FLRJ — DIREKCIJA ZA SLOVENIJO

V kinu »UNION« bo danes zvečer ob 21. uri

proslava 28. obletnice Rdeče armade

V okviru proslave bo predstava sovladavca filma

»Praznik mladosti«

SVETOVNO DEMOKRATičNO ČASOPISJE O VPRASANJU TRSTA IN JULIJSKE KRAJINE

„Ljudstvo Julijske Krajine je s svojo herojsko borbo pokazalo vsemu svetu željo in težnjo, da hoče živeti v demokratični Jugoslaviji“

»Krasnij flot« o vprašanju Trsta in Julijske Krajine

Moskva: Dopisnik Tanjuga poroča: Mednarodni komentator Kovicki piše v svojem tedenskem pregledu v časopisu »Krasnij Flot« o vprašanju Julijske Krajine med drugim naslednje:

»Med delom Generalne skupščine so proučevali v Varnostnem svetu važna vprašanja. Pretresanje teh vprašanj v Varnostnem svetu je vzbudilo ogromno zanimanje po vsem svetu. Napredni tisk Anglije in Združenih držav Amerike pozdravlja pretresanje teh vprašanj in smatra, da mora to pripomoči k vzpostavitvi normalnega stanja tam, kjer je nastala resna grožnja za varnost narodov. Svobodoljubni narodi postavljajo svoje nade za obranitev trdnega in varnega mira na uspeh dela organizacije Združenih narodov. V zadnjem času so se protifašistične organizacije v Slovenskem Primorju, Trstu in Istri nekajkrat obrinile do organizacije Združenih narodov. V svoji noti, ki jo je poslal Generalni skupščini centralni odbor Slovensko-italijanske protifašistične unije za Julijsko Krajino, je rečeno:

»Prebivalstvo zasedbenega področja Julijske Krajine si do danes ni pridobilo niti miru niti svobode. Ljudstvo Julijske Krajine se je borilo štiri leta za demokracijo in nacionalno svobodo. Prebivalstvo se je skupno z Jugoslovansko armado udeležilo osvoboditve Julijske Krajine in Trsta. Ljudstvo Julijske Krajine je s svojo herojsko borbo pokazalo vsemu svetu težnjo in željo, da hoče živeti v sestavi demokratične Jugoslavije. Ne glede na vse to, je danes še vedno pod zasedbeno upravo« Julijska Krajina, ki so ji dali med okupacijo italijanski fašisti visokodoneči naziv »Veljezija Giulija«, obsega široko obmorsko področje, v sestavi katerega sodijo pokrajine Gorica, Reka, Pulj in Trst. Na tem področju prebiva več kot milijon prebivalcev, katerih ogromna večina so Slovani, ki živijo tukaj strnjeno naseljeni že nekaj stoletij.

Po prvi svetovni vojni je dobila Italija kot odškodnino za udeležbo v vojni na strani zaveznikov Trst in Istro. Nobenih drugih razlogov ni bilo za izročitev teh slovenskih dežel italijanskemu nadzorstvu. Težko bi kdo zanikal, da ni bila to težka in zgodovinska krivica do ljudstva, ki živi na tem področju. Ta krivica je povečana s tem, da je bil Slovonom, ki živijo na drugi strani Julijskih in Dinarskih alp, odvzet naravni izhod na morje. Površen pogled na zemljevid severnega Jadrana kaže, da sta

Trst in Istra ekonomsko povezana s Slovenskim Primorjem in ozemljem Slovenije, ki leži ob istem Primorju. Veliko pristanišče Trst je naravni izhod na morje za severno Jugoslavijo.

V procesu zgodovinskega razvoja sta nastali dve pristanišči — Benetke za Lombardijo in Trst za zapadni Balkan. Zato je bil Trst stoletja povezan s popolnoma slovanskimi kraji. Ko je prišel na oblast Mussolini, so bile prebivalstvu Julijske Krajine odvzete osnovne pravice svobode govora v materinskem jeziku in kulture. Leta pod fašistično oblastjo so bila najstrašnejša leta za Slovane. Herojsko ljudstvo Julijske Krajine ni v teh letih niti za trenutek prenehalo z vztrajno in nespravljivo borbo s sovražnikom. Jugoslovanska armada se je skupno z zavezniškimi armadami z orožjem v roki borila proti nemško-fašističnim in italijanskim okupatorjem. V vrstah Jugoslovanske armade so se borili tudi partizani iz Slovenskega Primorja, Trsta in Istre. Edinice Jugoslovanske armade so osvobodile celo vrsto mest, med njimi tudi Trst. Naravno, da je po osvoboditvi izpod fašistične okupacije pričakovalo slovansko prebivalstvo Julijske Krajine, da bo popravljena zgodovinska krivica, in je izrazilo željo po priključitvi k Jugoslaviji.

Ko so jugoslovanske edinice osvobodile te kraje, so vanje prišle zasedbene čete zaveznikov. Tam so še danes. V številnih protestih, ki jih pošiljajo različne protifašistične organizacije, se podurja, da je v teh predelih nastalo izredno napeto stanje. Jugoslovansko prebivalstvo je po osvoboditvi izpod fašističnega jarma ustvarilo v Julijski Krajini svoje krajevne organe samouprave, ljudske odbore, ki uživajo zaupanje ljudstva. Toda tem odborom, kakor je rečeno v resoluciji centralnega odbora Slovensko-italijanske protifašistične unije Julijske Krajine, so bile odvzete vse pravice in izvrševanje njihovih dolžnosti zaupano elementom, ki so sovražno razpoloženi do ljudstva. Razpuščena so sodišča, ki si jih je izvolilo ljudstvo, in obnovljena so sodišča iz časov fašistične vladavine. Sodniki so pripadniki fašistične stranke. Fašisti so na svobodni, protifašisti pa v ječah. Tako je bil osvobojen odgovornosti Espanini, bivši tržaški župan, največji zločinec in organizator fašističnega okrožnega oddelka — »Guardia Civica«. Naravno je, da vse to vzbuja velik nemir med ljudstvom, ki se je z orožjem v roki borilo za svobodo.

»Ordre« prinaša članek pod naslovom »Trst — Jugoslaviji«

Pariz. Dopisnik Tanjuga poroča iz Pariza:

Ugledni francoski list »Ordre« je objavil v eni zadnjih številk na prvi strani članek »Trst Jugoslaviji« od Branka Draškovića, urednika »Politike«.

Draškovića navaja, da pomeni problem Julijske Krajine dediščina starega greha in krivice, ki jo je treba popraviti in ki je bila storjena zato, da bi bila kot plačilo za italijansko zavezništvo v minuli svetovni vojni, in piše: Dejstvo, da se je borilo prebivalstvo Julijske Krajine proti skupnemu italijansko-nemškemu zavajevalu na strani zaveznikov pod geslom obrambe demokracije, narodne svobode in civilizacije v svetu, mu daje pravico do svobode.

Krutu gospodarju so nenehoma zaslužnjevali slovansko prebivalstvo Julijske Krajine in ga hoteli tako raznaroditi. Italijani so nasilno in z umetnimi sredstvi ustvarjali na škodo slovanskega prebivalstva na etnično strnjeno slovenskem ozemlju nekaj manjših mešanih otokov z italijansko večino. Tak primer je s Trstom in nekaterimi manjšimi mesti. Ta pojav je najlaže razložiti, če podčrtamo dejstvo, da so naselili Italijani samo v Trstu od leta 1918. do začetka te vojne več kakor sto tisoč svojih so-državljanov iz Italije.

Uradna Italija podpira danes svojo

tezo o italijanskem značaju Trsta izključno s tem, da je v njem večina italijanskega prebivalstva, pri tem pa ne omejuje zgodovinskega načina in vseh umetnih ukrepov in nasilja, ki je bilo storjeno, da bi prišlo do te večine v današnjem obsegu. Vprašanje tržaškega problema bo pravično rešeno, če bodo pravilno določene italijansko-jugoslovanske meje. Normalizacija prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo in utrditev miru v tem delu sveta nista mogoča brez te pravilne rešitve. Jugoslavija ne more pristati v tem vprašanju na nobene nasvete, ki ne bi ustrezali interesom njene narodov, ker temelje vse njene zahteve na zgodovinskih in znanstvenih neizpodbitnih razlogih. Vsaka druga rešitev bi bila nepravilna in bi pomenila vzdrževanje starih sporov, ki bi lahko izzvali nesreče. Jugoslavija ni zamenjalvala svoje krvi, plačevala in popravljala napak drugih. Pišec podaja najprej razliko glede samega problema Trsta v zvezi z zaledjem mesta in tržaškim pristaniščem in pravi, da je Trst šolski primer mesta, ki mora biti povezano z usodo svojega zaledja. Mesto Trst mora postati federalna enota FLRJ, kar mu bo jamčilo, kakor tudi ostalim federalnim enotam, svoboden in neoviran narodnostni razvoj.

V članku je govora o skupnih na-

porih Italijanov in Slovencev, ki so jih storili za izgradnjo ljudske oblasti v Trstu in Julijski Krajini in je poudarjeno, da so bili zastopani pri tej oblasti enako Slovenci in Italijani, s čemer so pokazali, kakor tudi z vrsto drugih dokazov, da je med njimi splošna želja po priključitvi k Jugoslaviji.

Piše članka poudarja na koncu, da bi bila zajamčena vloga internacionaliziranega dela tržaškega pristanišča samo pod takimi olajšavami in carinskimi režimom, ki mu ga jamči Jugoslavija, in pravi:

Svobodni narodi nove Jugoslavije popolnoma zaupajo Franciji, da bo iz vsega srca podprla njihove upravičene zahteve, ker je tudi ona prav tako zainteresirana na pravni rešitvi odnosov v Sredozemlju, ki bo omogočila, da postane Italija — večerajnji napadalec Francije in Jugoslavije — jutri njun iskreni sodelavec pri delu za mir in demokracijo na svetu. Da bi pa to dosegli, je seveda potrebno, da prenehajo glede omenjenega vprašanja nazori, kakršne so imeli italijanski imperialisti in kakršne imajo danes tisti, ki jim sedijo.

»Štiri-petine prebivalstva Trsta zahteva, da Trst pripade Jugoslaviji« - piše »News Chronicle«

Dopisnik Tanjuga iz Londona poroča, da list »News Chronicle« prinaša članek svojega posebnega dopisnika Kennetha Syera iz Trsta, pod naslovom »Tržaški problem«.

V članku je med drugim rečeno: »Trst pričakuje prihoda komisije, ki je sestavljena iz predstavnikov Velike Britanije, Združenih držav Amerike, ZSSR in Francije, ki bo odločila o njegovi usodi. Vse je pripravljeno za njihov sprejem.«

V članku je nato povedano, da tu ne gre za problem, da bi Slovenci želeli rešiti vprašanje Trsta v korist Jugoslovani ter Italijani v korist Italije. Štiri-petine italijanskega prebivalstva Trsta so delavci. Vsi so organizirani v sindikatih in zahtevajo, da bi bil njihov problem rešen v korist Jugoslovani. To ni tako neverjetno kot na prvi pogled izgleda. Tržaški delavci nimajo zaupanja v sedanjo italijansko vladu, medtem ko jim po drugi strani nudi Jugoslavija večje plače, nižje cene, kontrolo trga in socialno zavarovanje.

Piše članka pravi, da je v tovarnah ostala velika večina direktorjev, ki so jih prej postavili fašisti. Na koncu pa pravi, da v taboriščih za razseljene osebe v vzhodni Italiji lahko četniki, ustaši in drugi kolaboracionisti svobodno prihajajo in odhajajo. Nikogar ni, ki bi jih čulval in tudi ni kontrole za njih kretanje. Tako na primer kurirji iz Rima prihajajo v taborišča in nato odhajajo v Trst.

Pogreb in odkritje spominske ploče narodnega heroja Janka Premrla-Vojka

V nedeljo, 24. t. m. bo slavnostni prenos trupla narodnega heroja Janka Premrla-Vojka na domače pokopališče v St. Vidu v Vipavski dolini, kjer bo tudi odkritje spominske ploče. Vse ljudstvo Slovenskega Primorja se bo ta dan strnilo okoli trupla svojega prvega heroja, s katerim se je skupno borilo za iste cilje. V vseh vaseh Slovenskega Primorja organizira ljudstvo skupne pohode k tej svečanosti. Po okrajnih središčih bodo ta dan spominske svečanosti za vse tiste, ki se ne bodo mogli udeležiti svečanosti v St. Vidu.

Začetek svečanosti bo ob 9. uri zjutraj na letališču v Vipavi, kjer bo komandant IV. armije izročil Vojkemu očetu odklikovanje narodnega heroja. Nato se bo razvil žalni sprevod iz Vipave proti St. Vidu, kjer bo slovesen pokop trupla in odkritje spominske ploče.

Primorsko ljudstvo se pripravlja, da bo na najveličastnejši način proslavilo spomin svojega velikega borca in da bo ta dan ponovno manifestiralo svojo zahtevo po priključitvi k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

V tem boju je pet mornarjev uničilo deset tankov. Sovražnikova pehota se je razbežala. Edinice pomorske pehote so navalile na fašiste. Z rafali, granatami in bajonetami so uničevali hitlerjevce, ki so se umikali v paničnem begu. Sovražnikova ofenziva je bila odbita.

Ko se je končala borba, so nedaleč od razbitih sovražnikovih tankov mornarji našli rdečega mornarja Cibulko. Borec je krvavel. Napel je zadnje sile in povedal, kako so junaško padli njegovi štirje bojni tovariši. Dvignili so ga in na njihovih rokah je umrl pet junak, ki je sodeloval v tem nesmrtnem podvigu.

Še mrtev je ostal v stroju

... Z zamolklim glasom je telefonist štaba zamenjal klical edinico, ki je bila na zelo oddaljenem položaju. Sovražnik je to edinico obkoljeval. Treba je bilo hitro dobiti z njo zvezo in ji sporočiti, da jo sovražnik obkoljuje, ter predati zapoved poveljstva, da zavzame drug položaj, drugače bodo poginili. Priti do njih je bilo nemogoče. Ravno, ki je delila poveljstvo od te edinice, ki je odšla daleč naprej, so neprestano obstreljevali nemški minometi, ki so dvigali v zrak sneg in grude zemlje.

Veze ni! — Prekinjena je, je dejal telefonist.

In takrat se je dvignil narednik Novikov, ki je komaj večeraj med sovražnikovim obstreljevanjem napeljal

Samo na 4550 km² slovenske zemlje je italijanski okupator z ropi in požigi napravil nad dve in pol milijarde škode

Ljubljana, 22. februarja 1946. Ko so italijanski imperialisti meseca maja 1941 začasno uresničili svojo staro idejo o »Mare nostrum«, je prišel pod njihove grabežljive roke tudi del slovenskega ozemlja južno od Save s 4550 km² površine in s 356.000 prebivalci pod imenom »Ljubljanska pokrajina«. Ze sama aneksija tega dela Slovenije pomeni surovo kršenje mednarodnega prava. Velikanska stvarna škoda, ki je bila pred nekaj dnevi ugotovljena po komisiji za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo, pa priča o nešteti primerih kršitve mednarodnega prava in blatenja najosnovnejših človeških načel.

Dejanska materialna škoda, ki je ocenjena na 10.880 milij. din, je na prvi pogled bajna, vendar natančna statistika priča, da so številke popolnoma resnične. Zaradi roparske zamenjave gotovine in vlog iz dinarjev v lire znaša napravljena škoda tri in četrt milijarde dinarjev. Socialno zavarovanje so oškodovali za osem in pol milijonov dinarjev, monopol za 489 milijonov din. Škoda na gotovini, vrednostnih papirjih in zasebnih dragocenostih, povzročena predvsem z zaplenami in ropi, znaša 519 milij. din. Gozdarstvu, ki predstavlja skoraj edino naravno bogatstvo te pokrajine, so z brezsmiselnim sekanjem in ropanjem povzročili četrto milijarde din škode. Odpeljali so štiri in pol milijona kuhičnih metrov lesa in s tem opustošili 16.000 ha dobrega gozda. Gozdno industrijo so oškodovali za 275 milij. dinarjev. Z izkoriščanjem dveh premogovnikov so napravili 25 milij. din škode. Lovu in ribolovu je bila nanešana škoda 53 milij. din. Pokradli so velike količine surovine, proizvodov in blaga iz industrije, male obrti in trgovini, znaten del pa tudi požgali. Odpeljali ali uničili so industrijske stroje in naprave. Tako je bilo industriji, trgovini in mali obrti zadano 1600 milijonov din dejanske škode.

Čeprav je tako zvana Ljubljanska pokrajina poljedelsko pasivna dežela, je vendar morala v znatni meri preživljati italijanske posadke. Kadar so se v ofenzivah in »očiščevalnih« akcijah italijanske edinice razpršile po pokrajini, ni bilo pred njimi prav nič varno. Neusmiljeno so ropali, požigali in rušili, čeprav ta razdejavanja niso bila posledica neposrednih bojev s partizani. Redna kraljevska italijanska vojska, ki je bila v primeri s fašistič-

nimi šibkimi edinicami v veliki premoči, si je prisvojila nad 5100 konj, 15.000 glav goveje živine, 7000 svinj, 3400 ovc in koz ter 300.000 glav drugih domačih živali, kar predstavlja škodo 275 milij. din. Z uničenjem poljskih pridelkov, sadnega drevja in trti, kakor tudi poljedelskih strojev, naprav in orodja v skupnem številu 85.000 komadov, so prizadejali 1452 milij. din škode. Uničili so 20.400 vozil raznih vrst v škodi 119 milij. din. Z ropanjem, požiganjem, obstreljevanjem in bombardiranjem raznovrstnih zgradb so napravili nad dve in pol milijardi škode. Porušenih je bilo 12 tisoč 773 zgradb, poškodovanih 8850, kar je ogromno, če pomislimo, da je vsa Ljubljanska pokrajina imela komaj 54.042 hiš. Računa se, da bo potrebno za njihovo obnovo preko šest milijard kom. opeke, skoraj 12 milijonov kub. metrov lesa in 8.200.000 delovnih dni. Med temi zgradbami so tudi bolnišnice, knjižnice, šole, kulturni spomeniki in planiške kočice, ki jih imajo na vesti italijanski »kulturo-nosci«. Iz slovenskih domov so odpeljali velike množine stanovanjske opreme, oblačil, obutve, blaga, živeža, knjig, instrumentov, zasebnih strojev, aparatov itd., kar predstavlja vrednost ene in pol milijarde din. Če se tej izgubi narodnega bogastva prišteje še izguba štirih milijard din narodnega dohodka, predstavlja vsa stvarna škoda na pičlih 4550 km² površine slovenske zemlje skoraj 15 milijard din. To je slika strahotnega italijanskega opustošenja v »Ljubljanski pokrajini«.

Da bo slika popolnejša, je treba omeniti, da so italijanski zločinci v kratkih 29 mesecih okupacije omejili svobodo vsakemu šestemu Slovincu, pomorili vsakega osmega Slovence in osnesposobili za delo vsakega šestnajstega Slovence za 20 do 100%. Šest prebivalec te pokrajine je bil povprečno oškodovan za 41.000 din, vsaka družina pa za 190.000 din. Pri tem se mora upoštevati, da tvorita dobri dve tretjini našega naroda siromašni kmečki in proletarski živelj. Brezmejnega trpljenja, strahu, pomanjkanja in uničenja zdravja ne bo mogel nihče popraviti.

Čeprav uradni krogi sedanje Italije zanikavajo in ponarejajo neizpodbitna dejstva, ne bodo mogli zbristi s sveta svojih zločinov in se odtegniti svoji dolžnosti, da ne bi Italija povrnila zahtevano vojno škodo Slovincem in vsem jugoslovanskim narodom.

Dolenjska krvnika obsojena na smrt

V sredo 20. t. m. je bila pred okrožnim sodiščem v Novem mestu razprava proti vojnim zločincema Francu Rataju in Francu Pelkotu, ki sta po vsej Dolenjski, od Kostanjevice do Žužemberka, storila množico najgusnejših zločinov. Na razpravo je prišlo okrog

500 ljudi, ki so s pritrevanjem poslušali obtožnico, v kateri je javni tožilec nanažal njune zločine. Rataj, nekdanji strah in trepet dolenjskega ljudstva, je pri zaslišanju s pravo zločinsko zakrknjenostjo zanikaval obtožbe in priznaval le svoje manjše zločine. Tudi Pelko je tajil krivdo za najtežje zločine, ki jih je hotel vse naprtili enakovrednemu krvoloku našega ljudstva Volban-ku, duhovniku Rožmanovega kova. Njuno tajejstvo pa so pobijale številne pričče, ki so se sproti javljale iz ljudstva in s svojimi izpovedmi pomagale ljudskemu sodišču pri odmeri krivde in pravične kazni za oba obtoženca.

Na 15 urni razpravi se je sodni senat prepričal, da sta obtoženca kot he-logardistična pobudnika, organizatorja in funkcionarja v službi italijanskih ter pozneje nemških okupatorjev storila nad slovenskim ljudstvom dolgo vrsto težkih zločinov. Pol ure čez polnoč je predsednik sodišča v imenu ljudstva izrekel najstrožjo in zaslužen kaznen: Franc Rataj je bil obsojen na smrt z obešenjem, trajno izgubo državljanjskih pravic in zaplenbo premoženja, Franc Pelko pa na smrt z ustrelitvijo in trajno izgubo državljanjskih pravic.

Tako se je borila Rdeča armada

V času Domovinske vojne so sovjetski časopisi vsak dan prinašali kratke slike o bojih rdečearmejcev za osvoboditev svoje domovine. To so dejstva, ki so jih zapisali posamezniki in so dragocena po svoji živi stvarnosti. S temi najzanimivejšimi primeri lahko pokazemo pravi obraz sovjetskega vojaka.

Prvi se je vrgel pod tank politikomisar Filjčenko

Oklopna fašistična pest ni mogla prebiti položajev na dohodu k Sevastopolju. Branilo ga je pet junakov: politikom Nikolaj Filjčenko in rdeči mornarji Vasilij Cibulko, Jurij Paršin, Ivan Krasnoseljski in Danilo Odincev. Minilo je nekoliko ur. Spet so se prikazali tanki. Bilo jih je petnajst. Na vsakega borca torej trije tanki. Stali so pred nezasiženo borbo.

Tanki so prodirali proti našim okopom, prihajali so vse bliže in bliže. Mornarji so se spogledali, se objeli in poljubili. Sovražnikovi tanki so že čisto blizu. Zapel je mitraljez. S prvim rafalom je bil ubit vodja prvega tanka. Rdeči mornar Cibulko se je dvignil in vrgel sveženj granat pod drugi tank. Strašna eksplozija je oglušila mornarje. Tank se je ustavil. Toda mitraljez se je prijel za roko, bil je ranjen. Ni pa imel časa baviti se

s seboj. Se krepkeje je stisnil mitraljez, premagal bolečino in streljal naravnost na tanke.

Izstrelil je poslednji rafal. Municijske ni bilo več. Skočil je iz zaklonišča in stekel naprej s sveženjem granat. Granate so padle pod gonosice in razbile tank. Toda sovražnikova krogla je težko ranila Vasilija Cibulko in je obležal. Padel je Ivan Krasnoseljski, ko je s steklenicami goriva zažgal dva sovražnikova tanka.

Ostali so še trije rdeči mornarji. Municijsko so vsi porabili. Niti miso imeli več steklenic z gorljivo tekočino. Ostalo jim je le še nekaj granat. Lahko bi jih zmetali pod tanke in pobegnili. Toda sovjetski mornarji ne bežijo z bojišča in se ne predajo. Rajne umro kot junaki.

Politikom Filjčenko je dvignil nekaj granat in si jih privezal za pas. Njegov obraz je bil miren. Ni rekel besede svojima vojnima tovarišema in vendar sta ga razumela. Tudi Paršin in Odincev sta si opasa svežnje granat, čeprav se niso dogovorili.

Prvi se je vrgel pod tank politikom Filjčenko. Odincev in Paršin sta stisnila zobe. Videla sta, kako je nad telesom njenega bojnega tovariša zletel tank v zrak.

Toda mornarja nista zadržela, nista spremenila svoje odločitve, stisnila sta si roke in se vrgla pod tanke.

V stepi sta odjeknili še dve eksploziji.

Za uspešno izvedbo pomladanske setve

Prpriave za pomladno setev v Makedoniji

V Makedoniji se skrbno pripravljajo za pomladno setev. Te dni je bila v ta namen sklicana širša konferenca v kmetijskem ministruvstvu Makedonije. Na nji je kmetijski ministar Makedonije Bogoje Fotev naglasil, da bo letosnja pomladna setev opravljena pod mnogo boljšimi pogoji kakor lanska. Zda je najpomembnejše vprašanje razdelitev semena, kmetijskih strojev in orodja. Razen tega, da ob tej priliki posvečajo veliko pozornost setvi žita, prihaja v Makedoniji posebno v poštev tudi pridelovanje industrijskih rastlin in so bili v ta namen že storjeni potrebni ukrepi. V skladu s tem je bil tudi izdelan setveni načrt, ki se ravna po setvenem načrtu za vso Jugoslavijo. Zelo pomembno vprašanje je obdelava zemlje, ki so jo zapustili prejšnji kolonisti in ki ne spada v agrarni fond. Površina te zemlje znaša okrog 30.000 ha in nje obdelavo bodo oskrbeli ljudski odbori ob podpori strojno traktorskih postaj.

Jesenska setev lani je bila kljub mnogim oviram uspešno končana. Z njo je bilo zagotovljeno žito za Makedonijo. Spomladno setevjo pa mora biti omogočeno, da bodo razen živeža oridelane tudi surovine, ki so neobhodno potrebne tekstilni in živilski industriji. Znano je, da v Makedoniji uspevata bombaž in konoplja, pa tudi oljarske sončnice in sezam. V Makedoniji se nudijo izredno ugodni pogoji za pridelovanje številnih industrijskih rastlin, ki zdaj lahko nudijo domači industriji zelo koristne surovine. Letos bo posejana površina znašala 230.970 ha in v njo je všteta površina 38.000 ha zemlje, ki ni bila posejana jeseni. Glede na potrebe industrije in širših množic prebivalstva posvečajo posebno pozornost pridelovanju industrijskih surovin, n. pr. bombaža, tobaka, sončnic, konoplje, oljaric itd. Konoplja bo igrala posebno pomembno vlogo v tekstilni industriji. Znano je, da v Makedoniji med drugimi industrijskimi rastlinami gojijo tudi mak, ki daje razen izvrstnega opija, tudi večje količine semena za izdelavo mastnega olja. Načrt do-

loča, da bodo letos posejali sezam na dvakrat večji površini kakor l. 1939. Sončnice so pred vojno in med njo v Makedoniji malo sejali. Letos posvečajo posebno pozornost pridelovanju tobaka, ki prinaša makedonskim prebivalcem znatne dohodke ter bodo posejali tobak na precej večji površini kakor lani, posvečali bodo pa tudi posebno pozornost kakovosti tobaka, ki mora biti prvorazreden.

V letošnjo proizvodnjo tobaka bo vključeni okrog 45.000 kmečkih posestev. Samo ta številka že pove, kako je ta kultura razširjena v Makedoniji in daje jamstvo, da bo imela letos proizvodnja tobaka lepe uspehe.

Setveni načrt določa, da je treba letos izkoristiti vso zemljo, ki je bila doslej zanemarjena in jo posejati z žitom. Računajo tudi za osuševalnimi deli močvirnih zemljišč, ki jih bodo začeli osuševati v bližnji prihodnosti. Pridobili bodo velike površine zemlje, zlasti v morihovskem okraju. Ta zemlja bo zelo dobra, bodisi za pridelovanje žita ali industrijskih rastlin.

V načrtu je tudi, da je treba posejati čim večje površine z rižem. Letos nameravajo v Makedoniji pridelovati riž na desetkrat večji površini kakor l. 1939. Doslej so riž pridelovali v okoličici Kočana in nekaj manj tudi v okoličici Velesa. Vendar doslej ni bilo mogoče govoriti o načrtnem pridelovanju riža. Letos bodo pridelovali riž v okoličici Velesa in Strumice. Makedonski riž je dobre kakovosti ter zelo hranilen. Pripravljajo se tudi, da bodo sezidali moderno luščilnico riža, tako da makedonski riž ne bo zaostajal po kakovosti za tujim rižem.

Za uresničenje setvenega načrta so se složno zavzele vse ljudske oblasti, protifašistične organizacije in sindikati. Pa tudi kmetje sami so spoznali veličanstvo kmetijske setvenega načrta ter obljubljajo, da bodo napeli vse sile za njegovo popolno uresničenje.

Pomladni setveni načrt v Bosni in Hercegovini

Pomladni setveni načrt v Bosni in Hercegovini se bo ravnal po sklepih konferenca kmetijskih strokovnjakov, ki je bila januarja v Beogradu. Določeno je, da bo v Bosni in Hercegovini letos spomlad pridelane enake površine zemlje kakor spomlad l. 1939. Največ žita bodo pridelovali v rodovitnih severnih krajih, kjer je mnogo rodovitne zemlje zanemarjene. Uresničenje tega načrta ima velik pomen za nadaljnji razvoj na-

sega kmetijstva, ker bo z njim omogočeno, da bodo dobili potrebno seme za l. 1947 in ne le živež za prebivalstvo. V tej pomladni bosta kmetijsko ministruvstvo Bosne in Hercegovine in Glavna zadrzna zveza kupila 1000 vagonov semena. V tej spomladni je treba posejati po proračunu: koruze na 469.084 ha, jare pšenice na 16.378 ha, jarega ječmena na 87.500 ha, prosa na 2000 ha itd. Razen tega bodo posejali čim večje

površine tudi z industrijskimi rastlinami. Največje težave pri setvi žita so, ker primanjkuje semena in vprežne živine. Po setvenem načrtu za industrijske rastline bo posejanih največ oljaric. Razen tega bodo posejali tudi mnogo lanu in konoplje. Veliko pozornost posvečajo pridelovanju tobaka v Hercegovini, da bi ne bile kritične domače potrebe, temveč da bi lahko izvozili čim več tobaka. Med vojno je pridelovanje tobaka nazadovalo, ker je prebivalstvo stradalo in je uporabilo zemljo rajši za koruzo. Po pomladnem setvenem načrtu bo tobaka posajenega več kakor l. 1939. Letos bodo tudi poskušali pridelovati bombaž na manjših zemljiščih v Hercegovini. Zaradi obnove ter pospeševanja živinoreje setveni načrt določa, da se poveča površina zemlje, posejane s krmili, deteljo in repo.

Načrt setve v Mačvi in Podrinju

Kmetijski oddelek okrožnega ljudskega odbora je prevzel izdelavo načrtov za pomladno setev v podrinjskem okrožju in da pripravi navodila, po katerih bodo okrajni in ljudski odbori delali po tem načrtu. Načrt določa, da mora biti spomlad posejano ter obdelano 190.789 njiv, in sicer 75.912 ha s koruzo, 8380 ha s ovsom, 200 ha z jarim ječmenom, 1780 hektarjev s konopljo, 1500 ha s sončnicami, 500 ha s sladkorno peso, 1315 ha z lucerno, 295 ha z grašico, 750 ha s sojo, 305 ha z rdečo deteljo, 150 ha s tobakom, 340 ha z krmilno repo, 500 ha z drugimi krmili, medtem ko bodo krompir pridelovali na površini 8380 ha, površino pa na 4538 ha zemlje.

Predvsem mora okrožni odbor rešiti kot glavno nalogo v najkrajšem času preskrbo semena. Doslej je bilo ukrenjeno, da si bodo seme priskrbeli z odkupom od kmetov, ki ga imajo več, kakor ga sami potrebujejo, odnosno da se bodo obrnili na kmetijsko ministruvstvo za semena, ki jih primanjkuje. V Podrinju posebno primanjkuje semena za površino, pa tudi za konopljo, deteljo in grašico. V primeru, da ne bodo prejeli od kmetijskega ministruvstva ob pravem času semena, bodo namesto s tem semenom posejali zemljo s koruzo, posadili bodo krompir in fižol, za kar ne primanjkuje semena in kmetje ga lahko posojajo drug drugemu.

Okrožni ljudski odbor v Šabcu namerava uporabiti izkušnje, ki so si jih ljudje pridobili pri jesenski setvi. Razdelil bo semena, kakor je bilo razdeljeno jeseni, ker se je ta način izkazal kot zelo dober ter je bilo seme pravilno razdeljeno v pravem času v vsem okrožju. Seme je delil okrožni ljudski odbor po okrajnih odbori, ki so razdelili seme kmetijskim nakupno-prodajnim zadrugam, ter so posojali potrebno seme drug drugemu.

Traktorska postaja kruševačkega okrožja je dobila 10 novih traktorjev

Iz Beograda je bilo poslanih v Kruševac 10 traktorjev najnovjšega tipa, trije sejalniki in štiri kultivatorji. Ti stroji so nameščeni v zavodu za poljedelska preskušanja. Strojno-traktorska postaja razpolaga sedaj s štirinajstimi traktorji. Od 106.000 ha plodne zemlje tega okrožja je bilo v jeseni posejanih z ozimino 26.000 ha, v jeseni in zimi pa je bilo pripravljenih 40.000 ha. Poljedelski oddelek so že izvršili načrtni razpored za gojitev industrijskih rastlin. Izvršene so priprave za organiziranje poljedelskih odborov. Letos bodo prvičkrat orali svojo zemljo tisti, ki je doslej niso imeli, ki nimajo živine in poljedelskega inventarja; vsem tem bodo ljudske oblasti pomagale. S tem, da se bodo združili in da bodo skupno izkoriščali poljedelske naprave in orodje, bodo dosegli najboljši uspeh.

Najboljši sindikalni zvezi Jugoslavije, zmagovalcu v prvomajskem tekmovalju, bo podeljena zastava bolgarskih tekstilcev

Delavski razred se po vsej Jugoslaviji trudi za čim hitrejši dvig gospodarske proizvodnje in vlaga vse svoje sile za ustvaritev boljše in srečnejšega življenja naših narodov. V teh svojih naporih sledi pozivu največjega sina delavskega razreda in naših narodov. V teh svojih naporih sledi pozivu največjega sina delavskega razreda in naših narodov, da bo to leto zmage na gospodarskem polju.

Rudnike, delavnice, tovarne, delovni uradi delajo z vedno večjim delovnim poletom. Nikoli doslej ni pokazal delavski razred toliko delovnih naporov kakor sedaj. To je razumljivo predvsem zaradi tega, ker danes ne opravljajo države izkoriščevalci in te smo pometi z onimi, ki so živeli na račun delavskega razreda. Delavec in kmet sta postala gospodarja v svoji hiši. Ta delovni polet se zliva v močno zahtevo milijonov delovnih ljudi za ustvaritev lastnega blagostanja. Delovne množice so že takoj po osvoboditvi pričele z neumornim in požrtvovalnim delom. Z udarniškim delom je bil vzpostavljen ves naš promet, obnovili so tovarne in zgradili na tisoče hiš. Danes pristopajo še k večji in važnejši nalogi: doseči in prekoračiti predvojno proizvodnjo!

Zato je bila v Zagrebu posebna skupščina tekstilnih delavcev in nameščenec v veliki dvorani Delavskega doma. Na skupščini so razpravljali o načrtu za prvomajsko tekmovalje in o končnih dogovorih za medsebojno tekmovalje posameznih podjetij. Tekmovalje se bo začelo 1. marca in bo trajalo do 31. oktobra.

Številni predstavniki posameznih tekstilnih podjetij so poročali o vrsti predlogov in osnutkov kakor tudi o prvih rezultatih tekmovalja.

Poleg vidnih uspehov v tekstilni industriji obstojajo še vedno neki nedostaki v pripravah za prvomajsko tekmovalje. Toda ti nedostaki se lahko hitro popravijo. V načrt tekmovalja naj se uvede pravilno uvajanje delovnih norm in akordnega sistema. Mnoga podjetja tega še sedaj niso storila.

S prvomajskim tekmovaljem se bo razvilo vsestransko delo delavskega razreda in njegov napredni duh, ki bo mnogo doprinesel k povečanju proizvodnje in k obnovi dežele. Pri teh naporih ne sme nobeden stati ob strani; o vsakem delavcu in stroju, o količini materiala, o možnostih proizvodnje je treba voditi stroge račune. Vsi, ki danes še čakajo in kolebajo, naj vidijo, da bo delovno ljudstvo tudi brez njih odneslo zmago na gospodarskem polju, kakor je odneslo zmago v štiriletni borbi.

Textilni delavci so do sedaj pokazali velike uspehe in obetajo, da bodo tudi v prvomajskem tekmovalju med najboljšimi. Nadejajo se, da bodo z odlično voljo, katera je danes zajela vse njihove vrste, odnesli zmago v tekmovalju in si priborili zastavo, katero je poklonila bolgarska tekstilna zveza oni zvezi, ki bo v tekmovalju dosegla najboljšo mesto.

V načrt tekmovalja so med ostalim vključene tudi te točke: katero podjetje bo doseglo maksimalno izkoriščenje strojev in produciralo največ materiala najboljšee kvalitete; katero podjetje bo največ pridelalo pri proizvodnji stroših, materiala, goriva, mazivih in odpadkih; katera podružnica bo organizirala največ prostovoljnega dela v korist fonda za obnovo dežele in katera podružnica bo najhitreje prešla na akordni in premijski sistem dela.

Za pravilen potek tekmovalja se bodo pri zveznih tajništvi ustanovile komisije, v katerih bodo tudi predstavniki federalnih ministruvstev, industrije, pri krajevnih odbori in podružnicah pa predstavniki odborov in podjetij. Te komisije bodo skrbele, da se v vsakem podjetju uvedejo grafikoni,

ki bodo zapisovali vsakega delavca, grupo ali oddelek, v koliko se je v teku tekmovalja prekoračila norma. Centralna uprava zveze tekstilcev bo dala v vsaki federalni ednici najboljsem delovnemu kolektivnu zastavo uprave in pismeno priznanje za najboljše delavce. Poleg delovnih nagrad bo centralna uprava poslala 50 najboljših tekstilnih delavcev Jugoslavije na plačani 15 dnevni počitek v delavsko okrevališče in bo plačala tudi stroške potovanja. Slovenija, Srbija in Hrvaška bodo poslale v okrevališče po 12, Bosna in Hercegovina ter Makedonija 5 in Crna gora po 1 delavca ali nameščenca.

Zborovanje se je zaključilo z enoglasnim odobravanjem načrtov tekmovalja in medsebojnih dogovorov, na kar so delegati, delavci in nameščenici tekstilne stroke obljubili, da bodo podvzeli vse mere za dovršenje postavljene naloge in za doseg enega najboljših mest v tem tekmovalju. To so obljubili tudi v pozdravi brzojavki maršalu Titu, ki se glasi:

»Tekstilni delavci, zbrani na skupni konferenci, se odzivamo na Vaš poziv za čim hitrejši gospodarski razvoj naše dežele in Vam obljubljamo, da bomo vložili vse svoje sile za dvig proizvodnje tekstilne industrije, zavedajoč se, da bomo s tem doprinesli svoji deželi pri obnovi in izgradnji Federativne ljudske republike Jugoslavije.»

Textilni delavci in nameščenici mesta Zagreba.

Obveza mladine timoškega okrožja za prvomajsko tekmovalje

V timoškem okrožju so bile mladinske konference, na katerih je mladina sprejela obveznost, ki jih bo izpolnila do 8. kongresa mladine Jugoslavije. Obvezala se je, da nauči čitati in pisati 950 nepismenih mladincev in mladink, da bo pri popravljanju cest vsak dan pomagalo do 300 mladincev, da dovrši razne tečaje 460 mladincev, da se v 78 vaseh odprejo knjižnice in da se v 30 vaseh, kjer knjižnice že obstojajo, številno knjig poveča za 40 %.

Delavska mladina si je postavila zelo pomembne naloge. Mladinci iz rudnikov Rtnja in Begovine bodo delali 2100 prostovoljnih delovnih ur, mladinci iz rudnikov v timoškem bazenu 7000 delovnih ur, medtem ko bodo mladinci zaječarske kurilnice delali pri popravljanju lokomotive 3000 delovnih ur več. Delavec borskega rudnika Teodor Dekandije se je obvezal, da bo sam prispeval 300 delovnih ur.

Mladinci iz boljevaškega okraja so se obvezali, da pripravijo 600 kub. metrov kamenja za popravilo cest. Mladina iz negotinskega okraja bo popravila cesto Salaš—Kušjak ter uredila negotinski odvodni kanal. Mladina tega okraja bo sestavila kulturne skupine, ki bodo nastopile v 6 vlaških vaseh. Mladina iz mesta Zaječarja se je obvezala, da očisti kanal v dolžini 1 km in da popravi Dom na Kraljevič. Mladina iz zaječarskega okraja bo nabrala 20.000 dinarjev za Obnovo okrožne bolnišnice v Zaječarju. Mladina iz brzapalaškega okraja bo prispevala 15.000 sestankov, mladina iz kljuškega okraja bo pa v 8000 prostovoljnih delovnih urah pomagala popravljanju malovrniški kanal. Mladina iz zagavskega okraja bo posekala 500 kub. metrov jamskega lesa ter prispevala 15 mladincev za delo v rudnikih timoškega bazena, 10 mladincev pa za delo v borskem rudniku. Poleg tega se je mladina iz tega okraja obvezala zasadi 72.000 akacijevih mladik ter 4 milijone tobakovih sadik.

Borska mladina se je obvezala, da bo izvezala 25 mladincev za rudniško vrtnje in jih zaposlila v borskem rudniku. Mladina iz timoškega okraja je dala pobudo ter se obvezala, da nabere 15.000 dinarjev ter da nudi vsi potrebno pomoč za postavitev spomenika padlim borec.

Glavna traktorska delavnica v Novem Sadu je organizirala serijsko izdelavo nadomestnih delov za traktorje

Glavna traktorska delavnica v Novem Sadu je organizirala serijsko proizvodnjo delov za traktorje. V oddelkih glavne delavnice je bilo do sedaj popravljenih že večje število traktorjev in drugih kmetijskih strojev. Popravila so se do danes vršila na vsakem traktorju posebej. Sedaj je delavnica prešla na serijsko izdelavo posameznih delov za traktorje. V nekem oddelku, kjer je bila prej delavnica kmetijskih strojev, so sedaj prenehali z njihovo izdelavo in bodo izdelovali samo dele za traktorje.

V vseh oddelkih se z delom izvršuje naloga: usposobiti čim večje število traktorjev.

Za pomladansko setev bo delavnica usposobila 10 traktorjev, 10 novih pa bo usposobila v času setve in jih poslala kmetijsko-strojnim postajam. Poleg tega bo delavnica izdelala 400 ležajev za železna kolesa, ki bodo nadomestila gumijasta na traktorjih. Železna kolesa bodo koristneje uporabljena pri oranju, ker ne drsijo, dočim s traktorji, ki imajo

gumijasta kolesa, ni mogoče orati, čim je zemlja malo vlažna.

»Ze v pomladanski setvi hočemo preskrbeti traktorske postaje z nadomestnimi deli, tako da ne bo treba vlačiti traktorja na popravilo 50 ali več kilometrov daleč,« je izjavil vodja delavnice.

V novosadskem okrožju pridelovalci sladkorne pese sklepajo pogodbe s sladkornimi tovarnami

V novosadskem okrožju so pričele sklepati tovarne za pridelovanje sladkorne pese pogodbe s pridelovalci.

Najboljši rezultat pri sklepanju pogodb je bil dosežen v Vilovu in Petrovem selu, kjer je do sedaj bilo sklenjenih preko 50% predvidenih pogodb. Medtem so v starobežejskem okraju, ki ima 4500 kvadratnih juter delovne površine, sklenili pogodbe samo za 646 katastrskih juter, v zadrskem okraju pa od 1860 katastrskih juter za 383 katastrskih juter. Ze samo v teh zadnjih primerih se vidi, da nekateri krajevni odbori niso dovolj poudarili važnosti setve industrijskih rastlin.

IZ SOVJETSKE ZVEZE

Učitelj - najboljši pomočnik Partorganizacije

Na polju pri setvi, ob žetvi, v vaški čitalnici, pozimi in poleti je videti med kolhozniki visoko postavbo ravnatelja ribnovske srednje šole rjazanskega predela — Borisa Sergejeviča Sustova. Vedno bo našel čas, da pride h kolhoznikom, da jim pove zadnje vesti s fronte, da prečita nove časopise ali pa da se je prijateljsko z njimi razgovarja. Poleti, ko postavi na police časopise, ilustracije, najnovjšo številko »Krokodila«, zemljepisno karto, ko zabeleži v upravi kolhoza zadnje podatke o poteku tekmovalja, gre Boris Sergejevič iz vasi Baturina na polje. Po ozki stezi, ki se vije skozi žitna polja, hiti sivolasi učitelj, da prinese kolhoznikom veselo vest o uspehu sovjetskega orožja. »K nam, sem pridite, Boris Sergejevič, se prehititejajo in ga kličejo kosec in žanjet. Iz rok v roko gredo risbe slavnih borec Rdeče armade, slike Staljinovih generalov, fotografije ujetih Nemcev. Boris Sergejevič živi in na široko pripoveduje in sprti na karti kaže, kje sedaj Rdeča armada uničuje fašistične zločince. Zanimiv, živ razgovor, poznanje vsakega življenja, osebnava avtoriteta učitelja mnogih tistih, ki sedaj delajo v kolhozu ali se borijo na fronti, to so lastnosti Sustova, ki privlačijo kmeta. Kolhoz »Vorošilov« je najbolj v srezu. Daje najboljše letino. Pri tekmovalju so se člani kolhoza obvezali, da bodo to leto na enem hektarju pridelali 25 stotov žita. Ribinski okrajni komitet Partije se stalno naslanja na učitelja, posebno pri vodstvu množično političnega dela med kolhozniki. Okrajni komitet zanje sistematično organizira predavanja, referate, skrbi za dvig njihove idejno politične

ravnih. Več kot 200 učiteljev je, ki so agitatorji v kolhozih, brigadah, delavnicah. Mnogi od njih imajo referate, predavanja, vodijo krožke, urejajo stenske časopise. Ravnatelj aljošinske srednje šole, tov. Evetjev, je imel za kolhoznike kolhoza »Lenin«, »Hruščov« in »Rdeča armada« 28 referatov o položaju, imel predavanja o Mininu in Požarskem, o Suvorovu, o Kutuzovu, o patriotizmu ruskega naroda. Njegova predavanja so zelo priljubljena. Tov. Evetjev je poleg tega tudi sposoben režiser. Dramski krožek, ki ga vodi, je imel v minulem letu 18 predstav in koncertov. Nekaj vaških čitalnic v okraju je nekaj časa pešalo in prenehale so bili središče kulturno-prosvetnega dela. Solški delavci so jim prišli na pomoč. V trinajstih čitalnicah so začeli delati učitelji in stanje se je vidno popravilo. »V naši vasi smo morali na novo ustanoviti čitalnico,« pripoveduje mlada učiteljica vasi Istobnik, tov. Poljanskaja. »Jasno je, da je bilo zelo težko. Zdelo se mi je, da ne bom zmogla. Vendar se je stvar uredila. Kolhoz in Selsovet sta rada ustrezala zahtevam Poljanskaje. Preprečila so čitalnico, v okna so postavili stekla. Postavili so mize in klopi. Danes je prijetno prebiti svoj svobodni čas v kulturnem ognjišču. Da bi bil vsak dan red v čitalnici, se je Poljanskaja sporazumela z vaškimi komсомolci o dežurstvu. Luč v oknih je pričela privlačevati ljudi. Pojavili so se aktivisti. Brigadir Sergej Koroljev z veseljem prihaja v agronomski krožek in ne samo da posluša, marveč tudi pripoveduje o svojih izkušnjah. Vedno se zanima, če lahko s čem pomaga čitalnici,

in ji pomaga: pripelje drva, popravi pohištno. Predsednica Selsovjeta Efosnija Koroljeva čita zvečer kolhoznikom časopise, pogovarja se o pereh vprašanjih. Čitalnica ima šah, glasbene instrumente. Le nekoliko mesecev je, kar je Poljanskaja začela svoje delo, pa je imel agronomski krožek že 10 ur, v književnem krožku pa so prečitali knjigo Ostrovskega »Kako se je kalilo jeklo« in »Maverico« Vande Vasiljevske. Dramski krožek in pevski zbor sta prirredila za kolhoznike nekaj koncertov. En krožek predeluje knjigo tov. Stalina »O veliki domovinski vojni Sovjetske zveze. Tako, ko se je pojavil organizator, je bilo v vasi ustanovljeno kulturno ognjišče. Vsak dan prihaja v vaško čitalnico po 40 do 50 kolhoznikov. Dobri govorniki, propagandisti in organizatorji kulturno-prosvetnega dela v vasi so tudi učiteljica Proklimnova, Vasina, Sačkova in drugi. Novembra in decembra minulega leta so imeli učitelji za delovno ljudstvo podeljena 58 znanstveno-prosvetnih predavanj, ki jih je obiskalo 6000 ljudi. Učitelji so velika kulturna sila. Okrajni komitet Partije mora široko izkoristiti to silo za agitatorsko propagandno delo na vasi. (Pravdac.)

Zlatonosni rudniki v Baškiriji

Vzhodna Baškirijska se razprostira ob južnih pobočjih Uralskega pogorja. Kaj različno je v teh goratih krajih narodno gospodarstvo. Ural-Tau je idealen kraj za razvoj živinoreje. Tu je mnogo gozdov — več sto kilometrov daleč segajo bujni listnati in smrekovi gozdovi. V goratih krajih so pa neizčrpne zaloge železnih rud, sulfidov, železa, bakra in svineca, mangana in zlata. Pozno zvečer smo prispeli v enega izmed najbogatejših zlatonosnih rudni-

kov Baškirijske. Delavska naselbina leži ob vzhodni gora, 140 km od železniške proge Čeljabinsk—Zlatoust. Med prebivalci je mnogo živinorejcev in lovecev, največ pa seveda iskalec zlata, ljudi, ki so posvetili vse svoje življenje pridobivanju dragocene kovine. V zlatonosnem rudniku dela okrog 800 iskalec. Prej so delali posamič, zdaj so pa združeni v združene iskalce zlata.

Spoljšiljo izgovarjajo iskaleci zlata ime predsednika združbe Leninovega imena Valeja Abdrabmanova. Za zlato ima Abdrabmanov nekakšen poseben poklicni čut. Lani je odkril nova bogata ležišča zlatonosnih rud. Njegova združba vedno prekorači po državi določeno normo. V rudnikih naleto iskaleci pogosto na cele koške zlata, težke do 200 gramov. Lani je pridobila združba pod vodstvom Valeja Abdrabmanova 12 kg zlata preko državnega načrta in ga izročila v fond Rdeče armade.

Zlato pridobivajo iskaleci v Baškiriji v raznih zlatonosnih rudnikih. Prave iskalce zlata, ki so se odločili za ta poklic že v zgodnji mladosti, je težko pridobiti za kakšno drugo delo. Iskaleci zlata so navdušeni za svoje delo. Mnogi izpirajo zlatonosni pesek kar v celih družinah. Sovjetska država iskalcem zlata vsestransko pomaga, preskrbuje jih z orodjem, prometnimi sredstvi, ter živili in industrijskimi izdelki.

Toda iskanje zlata se umika ustaj v drugo vrsto. V Baškiriji se namroš ustanovljajo nova mehanizirana podjetja za pridobivanje zlata. V gorah na vzhodnem pobočju Urala je začel med stalin-skimi petletkami obratovati nov velik zlatonosni rudnik »Mindjak« in tu je bila ustanovljena tudi tovarna za pridobivanje zlata iz zlatonosnih rud. Ta tovarna ima zaključen ciklus predelovanja rudnin. Zelo zanimivo podjetje za pridobivanje zlata je drugi rudnik. Tudi ta

je bogato opremljen z mehanizmi. Pri tem rudniku obratujeta bombažno-čkalninska tovarna za pridobivanje zlata iz zlatonosnega peska in amalgamacijska tovarna. Gradi pa se tovarna z zaključenim ciklom predelovanja rudnin. Po svoji tehnični opremlitvi lahko izkoriščajo podjetja baškirskega trusta za pridobivanje zlata »Bažolot« poljubne rudnine. Oddaljenost rudnikov in ležišč zlatonosnega peska od velikih industrijskih središč ne ovira razvoja baškirske industrije za pridobivanje zlata. Vsak zlatonosni rudnik ima svoje elektrarne. Kurovo pa dobivajo rudniki v obliki šote iz bližnjih močvirij. Jamski les je povsod na razpolago v neposredni bližini. Za zvezo z železniško progo in industrijskimi kraji so zgrajene dobro utrjene ceste v splošni dolžini 1000 km.

Za pridobivanje zlata v baškirski republiki gredo iz skupnega sovjetskega državnega proračuna vsako leto velika denarna sredstva. Samo v letih stalin-skih petletk se je porabilo za nakup rudniške opreme za gradnjo novih in razširjenje starih zlatonosnih rudnikov nad 15 milijonov rubljev. Velika pozornost je posvečena iskanju novih zlatonosnih rudnikov. Zato ima baškirska industrija za pridobivanje zlata trdno bazo za svoj nadaljnji razvoj. Ni še dolgo tega, ko je začel obratovati na novih ležiščih zlatonosne rude nov rudnik, ki je opremljen z najmodernejšimi stroji. Odkar je prišla na krmilo sovjetska oblast, je storila baškirska industrija za pridobivanje zlata zelo velik korak naprej. Prvi zlati rudniki v južnem Uralu so bili odkriti l. 1902. Toda šele za časa sovjetske oblasti se je ta panoga industrije v polni meri razvila. V zadnjih 20 letih se je povečalo pridobivanje zlata v Baškiriji nad desetkrat. Trust »Bažolot« je zdaj v Uralu največji. Grigorij Mijejev.

Zadnji politični dogodki

Mednarodni komentator TASSA Sati- lov piše o zadnjih svetovnih političnih dogodkih:

Govor J. V. Stalina na volionem se- stanku stalinškega okrožja v Moskvi je bil v središču pozornosti svetovnega javnega mnenja. Tisk je naglašal velik pomen izjave, ki jih je dal pred- sednik sovjetske vlade. Ameriški list »Washington Post« je ugotovil, da je Stalinov govor eden najpomembnejših govorov v tem letu.

»Ta govor«, je pisal »Washington Post«, »ne more ostati neopažen med državni, ker bo usmeritve največje evropske države za naslednjih deset let globoko uplivala na ves svet.« — »Stalinov govor in govori drugih sovjetskih voditeljev«, je pisal »New York Times«, »so tako pomembni za ose dr- žave, ostevši tudi ZDA, da terjajo skrbno preučitev.«

Ko ameriški komentator Stell odgova- rja na poskuse nekaterih reakcionar- nih listov, da bi popačili smisel govora tov. Stalina, pravi, da se v tem govo- ru »kaže namera sovjetov, da vzpostai- to gospodarstvo za mirne namene.« Mnogi listi v svojih komentarjih na- glašajo, da se sovjetski narodi v sode- lovanju z Združenimi narodi borijo za splošno varnost in hkrati utrjujejo svojo notranjo moč.

Sovjetski tisk komentira stališče sovjetske delegacije na zasedanju Ge- neralne skupščine Združenih narodov in naglašja doslednost politike, ki jo vodijo delegati Sovjetske zveze. Ne- kateri tuji opazovalci in zastopniki tiska so nameravali v lovu za »senzacional- nimi« prikazati debato in načelne nastope sovjetske delegacije na zasedanjih nar- odnostne sveta in skupščine kot »anglo- sovjetski dvoboj«. Skušali so primerja- ti zasedanje z nogometno tekmo in pi- sali so o »zmagah« ali »porazih« te ali one delegacije itd. Zdaj je osem objek- tivnim ljudem na zasedanju kakor iz- ven njega jasno, da je načelna linija sovjetske delegacije usmerjena o smer obrambe interesov miru in varnosti, interesov narodov in demokracije. Ta linija je bila jasno poudarjena v go- vorih sovjetskih delegatov, tako v opra- šanju Grčije, Irana, Indonezije, kakor tudi ob obravnavi vprašanja o svetov- ni sindikalni federaciji, o vprašanju mednarodnega varstva, o beguncih, o Albaniji itd.

V zvezi s tem je treba omeniti iz- javo angleškega lista »News Chronicle«, ki piše: »Ne glede na to, kakšno je mnenje članov sveta o Iranu, Grčiji in Indoneziji, so množice prebivalstva o Aziji in drugih deželah prepričane, da je Sovjetska zveza njihova glavnna za- ščitnica. Spričo tega bi bilo mogoče obžalovati, da Bevin ni pristal na pred- log, naj bi poslali v Indonezijo pre- iskovalno komisijo.« Proo zasedanje skupščine organizacije Združenih na- rodov je jasno pokazalo, da so imeli v primerih, ko se delegati niso zavze- mali za ozke interese, temoč za inte- rese splošnega miru in demokracije, sklepi skupščine značaj enodušnosti ter da jih je ljudstvo vsega sveta sprejelo z veliko zadovoljnostjo.

Generalna skupščina Združenih na- rodov je sprejela 9. februarja nedvo- umno resolucijo, ki obsoja fašistični režim Francove Španije. Špansko ljud- stvo in jaono mnenje vsega sveta za- hteva vzpostavitev demokratičnega režima v tej državi. Franco in vsa njegova klika se nedoumno čuti čeda- lje bolj negotovo. Španski diktator in pristajši njegovega režima poskušajo, da rešijo svoj položaj ne glede na ne- gotovost, a morda prav zaradi tega, ter pripravljajo nov reakcionarni trik. Gre za poskus vzpostavitve monarhi- je »pozivo«, naj bi zasedel prestol Don Juan, sin zadnjega španskega kralja Alfonza XIII., ki živi v tujini in ki so ga Španci že l. 1931 odstavili.

Za hrbtom španskega ljudstva se plejejo mahinacije, katerih namen je vzpostavitev monarhi- je in pod njenim okriljem utrditev pozicij fašistične re- akcije. Don Juan se je pojavil v Liza- boni. Zdaj so med Lizabono in Madri- dom na poslu emisarij Franca in Don Juana, kakor pišejo tuji listi. Pogajajo se o pogojih in načinu vzpostavitve monarhi- je. Pri teh reakcionarnih pri- pravah niso mogli pogožati Vatškana. Rimski list »Express« poroča, da se je predsednik španske katoliške organiza- cije »Fax Romana« Ruis Simeres pred- hodno sestel z Juanom.

Dopisnik angleškega lista »Reynolds News« piše, da v Londonu podpirajo načrt o vzpostavitvi monarhi- je, pri čemer naglašajo kot argument, češ v Špa- niji mora priti do spremembe režima, in ta način bo rešil deželo pred novo državljsko vojno. »Toda, kakor je treba soditi po vesteh iz Italije, se te- ga argumenta ne poslužujejo le v sami Španiji. Vzpostavitev monarhi- je lahko privede do državljske vojne. To bi osekakor lahko našlo odmev tudi v drugih državah, v Grčiji in v Italiji, ako bi domnili, da zaovema Anglija v tem vprašanju dobronamerno neutra- lno stališče.

Nedavno so listi objavili sklepe Poli- tičnega konzultativnega sveta Kitaj- ske. Konzultativni svet je bil klican 10. januarja letos in je mesec dni na- daljeval svoje delo. Sestajajo ga članke Kuomintang, Komunistična par- tija in Demokratična liga. Pri delu sveta so sodelovali tudi ugledni javni delavci, ki ne pripadajo političnim strankam. Namen sklicanja konzulta- tivnega sveta je bil, da dosežejo poli- tično združitve dežele.

Dosežen je bil sporazum o sestavi enotne centralne vlade, v kateri naj sodelujejo vse demokratične stranke. (Kakor je znano, so prejšnjo čungkin- ško vlado sestavljali le zastopniki ene stranke, Kuomitanga.) Prav tako je bil sprejet sklep o organizaciji enotne ar- made, organizirane na podlagi demo- kratičnih načel in v skladu s potreba-

S PROCESA V NURNBERGU Da bi zabrisali sledove svojih zločinov, so sežigali hitlerjevci po letu 1943 ustreljene žrtve na grmadah

Nürnberg, 22. febr. Tass poroča: So- vjetski tožilec Smirnov je pred me- narodni sodiščem navedel dokument, ki narodnim sodiščem navedel dokument, ki jih pregledali pravniki in zdravniki bli- zu bivše smolenske radio-postaje, kakih 5 do 6 km daleč od Smolenska.

Fašisti so streljali svoje žrtve, katere so potem metali drugo preko druge v jame. To metodo so uporabljali hitler- jevci pri množičnih streljanjih nedolž- nega prebivalstva. Tožilec navaja izjave iz sovjetsko-poljskega poročila o streljanju v koncentracijskem taborišču Majdaneku. V tem dokumentu je rečeno:

3. septembra 1943 so ustrelili v tabo- rišču 18.400 ljudi, od katerih so prignali 10.000 iz mesta in iz drugih taborišč. Streljanje je trajalo od jutra do večera. SS-ovci so gonili skupine 50 do 100 goli- h ljudi, jim ukazali leči na dno jame z obrazom k zemlji in so jih nato postre- lili. Na ta trupla so morale leči nove sku- pine ljudi, ki so jih na isti način postre- lili, in to vse tako dolgo, dokler jame niso bile polne.

Od leta 1943. pa so podvzeli Hitler- jevci zločine vse ukrepe, da bi izbrisali sledove svojih zločinov. Od takrat so pri- čeli zažigati trupla. Z dokumenti je do- kazano, da so hitlerjevci prisilili svoje žrtve, da so morale same pripraviti drva in polena, nato pa leči na tako priprav- ljene grmade. Nato so jih postrelili in za- žigali.

Tožilec navaja pred sodiščem gradivo izredne državne komisije za ugotavljanje zločinov nemško-fašističnih zavojevalcev v mestu Minsku in citira dokaze o strel- janju jetnikov nedolž od maledga Tro- stinea. Sodno-medicinska preiskava je odkrila v tej vasi trupla, na katerih so se poznale rane strelnega orožja na glavi in na vratu. Nemci so v tem kraju po- strelili in sežigali 65.000 ljudi.

»Trdnjava št. 9«

Tožilec navaja nato pred sodiščem dokaze, da so pripravili hitlerjevci po- sebna mesta, kjer so postrelili več sto tisoč ljudi.

Ko so se hitlerjevci umikali, so za- žigali trupla na mestih množičnega stre- ljanja, vendar pa jim čisto ni uspelo. Ze prve dni svojega prihoda v Kovno so signali hitlerjevci v »trdnjavo št. 9« kakih tisoč sovjetskih jetnikov in jih prisilili, da izkopljejo jame na površini kakih 5 ha. Kdor koli je prišel v »trdnja- vo št. 9«, ni ostal živ. Hitlerjevci so vo- dili sem ljudi v kolonah ter streljali in sežigali žene, otroke, moše in stari. Tu so postrelili ljudi raznih narodnosti. Po- leg sovjetskih državljanov so pokončali hitlerjevci v »trdnjavi št. 9« tudi fran- cosine, avstrijske in češkoslovaške držav- ljane.

Izredna državna komisija za ugotav- ljanje nemško-fašističnih zločinov je ugo- tovljala, da so pokončali hitlerjevci v »tr- dnjavi št. 9« več kakor 70.000 mirnih pre- bivalcev.

Fašistični teror nad prebivalstvom Leningrada

V vrsti zločinov nemških fašistov na ozemlju ZSSR zavzema posebno mesto teror, ki so ga izvajali nad mirnim pre- bivalstvom Leningrada med obleganjem. Leningrajska komisija za ugotavljanje nemško-fašističnih zločinov je ugotovila, da so izvršili fašistični zavojevalci v 900 dneh nepopuljive obrambe Lening- rada brezštevilne zločine in zverstva nad mirnim prebivalstvom. Nemci so vrgli na Leningrad 107.000 zažigalnih bomb in izstrelili 150.000 izstrelkov iz težkih topov. Z bombardiranjem in to- povskim obstreljevanjem so ubili 16.747, ranili pa 33.782 oseb. Pri obleganju Le- ningrada je mnogo ljudi umrlo od glada.

Hitlerjevski zavojevalci so pokonča- vali sovjetsko prebivalstvo in prebival- stvo ostalih zasedenih dežel v konc- tracijskih taboriščih, v katerih so pobili na milijone ljudi raznih narodnosti. Ko so se pričele izgube na sovjetsko-nemški fronti večati, so začeli Nemci še bolj kruto pobijati mirno prebivalstvo.

V Belorusiji so ustanovili taborišča, kjer pa niso samo pobijali jetnike, amp- pak jih tudi okužili z najhujšimi bolezi- nimi. Isto so delali tudi s prebivalstvom in vojakl Rdeče armade, ki je napredova- la. Tožilec navaja pred sodiščem po- ročilo izredne državne komisije o uniče- vanju sovjetskega prebivalstva s tem, da so širili pegavico. Da bi okužili s pegavi- co čim več prebivalcev, so ustanovili Nemci na zasedenih področjih Belorusije precejšnje število posebnih koncentraci- skih taborišč, v katerih so imeli po deset tisoč ljudi. V ta taborišča so do- vajali Nemci iz drugih področij bolnike, ki so bili okuženi s pegavico, in jih na- mestili med zdrave jetnike. Tako se je pegavica razširila na moške, ženske, sta- re in mlade.

Domači izdajalci so pomagali nacističnim zločincem pri sežiganju ljudi

Nürnberg, 22. febr. (Tanjug) Pri po- glavju o zločinih proti civilnemu prebi- valstvu so obravnavali sovjetski tožilec zlasti zločinsko sežiganje žrtvev in kre- matorijske naprave, ki so jih gradili Nemci po raznih koncentracijskih tabo- riščih.

Sovjetski tožilec je z dokumenti do- kazal, da so bile v Nemčiji posebne tr- govске firme, ki so se izključno bavile z izgradnjo pečii za sežiganje ljudi po raznih taboriščih. Ena izmed teh firm je bila tudi nemška firma »Didier- Werke«, ki je hotela skleniti pogodbo za izgradnjo krematorija v nekem SS- taborišču v Beogradu. Samo napredova- nje Rdeče armade in narodno osvobo- dilne vojske Jugoslavije je preprečilo uresničenje tega načrta. Tožilec navaja v celoti ta dokument: Firma »Didier-Werke« je vodila o-

70.000 žrtve koncentracijskih taborišč na Banici pri Beogradu

Tožilec navaja izvlečke iz poročila ju- goslovske vlade o koncentracijskih tabo- riščih. Leta 1941. so ustanovile nemške zasedbene oblasti koncentracijsko tabo- rišče na Banici pri Beogradu. Jugoslo- vanska državna komisija je ugotovila, da so uničili Nemci v tem taborišču kakih 70.000 oseb, veliko število oseb pa je doletela ista usoda v drugih taboriščih, ki so jih ustanovili v Jugoslaviji pozneje.

Na ozemlju Letonske SSR so usta- novljali Nemci posebna koncentracijska taborišča za družine vojakov Rdeče ar- made. Prav tako kruto so postopali Nem- ci tudi z jetniki v koncentracijskih tabo- riščih Estonije.

Za ubijanje ljudi v koncentracijskih taboriščih so imeli posebne naprave, ki so jih pošiljali tem rajbojnikom nemški industriji. Nemški konstruktorji so iz- našli pomožne krematorije, ki so jih hit- lerjevci uporabljali — kakor je izpove- dal SS-ovec Paul Baldmann — za pokon- čevanje ruskih ujetnikov v taborišču Sachsenhausen.

Industrijsko izkoriščanje človeških trupel

Tožilec obrača pozornost sodišča na najodvratnejši zločin nemško-fašističnih zločincev — izkoriščanje trupel za indu- strijske namene. Smirnov citira poročilo izredne državne komisije v koncentra- cijskem taborišču Oswiecimu, v katerem je rečeno:

Začeti s letom 1943., so Nemci iz- koriščali neizgorele kosti v industriji, jih zmleli in prodajali firmi »Stroem« zaradi predelave v superfosfat. V taborišču so našli dokumente o pošiljki 112.600 kg kostnega prahu človeških trupel. V indu-

strijske namene so izrabljali tudi lase žensk, ki so jih pred smrtjo ostrigli.

Sodišče je priložilo k dokumentom sovjetske obtožnice tudi zbirko fotogra- fij, ki se nanašajo na poročilo državne komisije v Oswiecimu. Na fotografijah se vidijo »hlki kupi las, ki so jih ostrigli ženam pred smrtjo, stroj za predelavo človeških kosti v prah, skladišče stvari in oblek, ki so jih pobrali ubitim možem, ženam in otrokom. Samo v taborišču Oswiecimu je obstajalo 85 posebnih skladišč za sortiranje in zavijanje pre- metov žrtvev. Ko so SS-ovci bežali iz Oswiecima, so zažgali 20 skladišč. V ostalih 6 skladiščih so našli 348.820 po- polnih moških oblek, 886.250 popolnih ženskih oblek, veliko količino ženske in moške obutve ter raznih predmetov za osebno potrebo in celo preprog.

★

Francoska Liga za obrambo človeških pravic zahteva celotno objavo zapisknika z nürnberškega procesa

Pariz, 22. febr. AFP poroča: Franco- ska liga za obrambo človeških in dr- žavljskih pravic je izrazila željo, da se zapisknik o sojenju v Nürnbergu ob- javi v čim večjem obsegu. V sporočilu lige je rečeno, da je na razpravi v Nürn- bergu ugotovljeno na podlagi dokazov in listin, da nosita hitlerizem in fašizem ve- liko odgovornost, ker sta prekršila člo- večanske pravice in premišljeno začela tako vojno, ki se prvokrat v zgodovini smatra za naveden zločin.

Liga smatra, da je dolžnost sodnikov, da eksemplarčno kaznujejo zločince in da vlade seznanijo narode z odkritji, do katerih je prišlo med razpravo. Liga zahteva od vlade Francoske republike, da objavi nürnberški razpravni zapisknik ta- ko, da si ga bo mogel vsak državljan omisliti.

izgradnji krematorija v Beogradu obšir- no korespondenco, ki je delno padla v roke jugoslovske oblasti.

Iz overovljenih prepisov je razvidno, da je bila firma posebno ponosna na to, da je »izpopolnila konstrukcije za me- tanje trupel v pečii. Poleg tega zatrjuje firma ponosno, da lahko izvrši »delo boljše kakor druge firme in prosil, da bi ji poslali predplačilo za delo, ki ga mora storiti.

Tožilec citira nato v celoti dopise firme »Didier-Werke« z inž. Borivojem Paličem iz Beograda, ki je zastopal pri teh zločinih pogajanjih nemške obla- sti v koncentracijskih taboriščih v Beo- gradu.

Prav tako se je ponujala tudi firma »Kori d. d.« SS-ovcem za izgradnjo dveh pečii v Beogradu. Ko je zavzelo siste-

matično uničevanje jugoslovskega pre- bivalstva po taboriščih že fantastičen obseg, se to še vedno ni zdelo nacistom dovolj učinkovito in hitro. Zaprtili so zato nemške firme, da izdelajo pečii po vzorcu krematorijev v drugih taboriščih smrti, kakor Lublin in Dachau, za se- žiganje Jugoslovancev.

Pri tem poslu so jim pomagali do- mači izdajalci. Poleg prej navedenih pi- sem omenjenih nemških »trgovskih firm« so priloženi tudi načrti krematorijev v Lublinu in Dachau.

Jugoslovska obtožnica dokazuje, da se je dvigal iz taborišča v Jasenovcu vsa 4 leta iz tamkajšnjih pečii dim, ka- kor v Majdaneku, Dachau in Oswieci- mu. V Beogradu so se hitlerjevci le za- kasnili z izgradnjo krematorija. Demo- kratične sile so jih prehiteli.

Generalisim Stalin in Molotov sprejela predsednika iranske vlade

Moskva, 22. febr. (Tass) Generalisim Stalin, predsednik Sveta ljudskih komi- sarjev ZSSR je 21. februarja sprejel iranskega ministrskega predsednika Ga- vam es Sultanea. Sprejemu je prisostvo- val ljudski komisar za zunanje zadeve ZSSR Molotov.

Moskva, 22. febr. (Tass) 20. februar- ja se je ljudski komisar za zunanje za- deve ZSSR Molotov sestel z gospodom Gavam es Sultanehom, ministrskim pre- sednikom Irana. Razgovorom so prisostvovali člani

vladne iranske delegacije in Sičev, šeif oddelka za Srednji vzhod pri ljudskem komisariatu za zunanje zadeve ZSSR.

Ob prihodu v Moskvo je iranski mini- strski predsednik izjavil:

»Zelo prijetno mi je, da sem kot iskreni prijatelj prispeval v glavno mesto nam prijateljske države. Na poti sem našel na topel prijateljski sprejem. Upam, da bom v Moskvi uspel vzpostaviti najiskre- nejše prijateljske odnose z našim velikim sosedom — Sovjetsko zvezo.«

Maršal Čojbalsan v Moskvi

Moskva, 22. febr. Tass poroča: Mar- šal Čojbalsan, predsednik mongolske ljudske republike, je 20. februarja pri- spel v Moskvo. Z maršalom Čojbalsanom sta prispela Čedenbal, podpredsednik vlade in Serendi, rektor mongolskega državnega vseučilišča. V Moskvo je prav tako prispel poslanik Sovjetske zveze v mongolski ljudski republikl Ivanov.

Moskva, 22. febr. Tass poroča: V govoru na železniški postaji pred mi- krofonom je maršal Čojbalsan, pre- sednik vlade Mongolske ljudske republike, dejal:

»Ko prihajam v glavno mesto velike Sovjetske zveze, Moskvo, se veselim, da lahko v imenu ljudstva naše neodvisne mongolske države pozdravim herojsko ljudstvo prijateljske Sovjetske zveze in njegovega genialnega voditelja genera- lissima Stalina.

Svobodoljubni narodi sveta dolgo- jejo veliko zmago, ki je bila dosežena nad fašistično Nemčijo in imperiali- stično Japonsko, predvsem Sovjetski zvezi in njeni herojski Rdeči armadi, s katero se je skupno borila za uniče- nje japonskega imperializma tudi naša ljudska revolucionarna armada. Veliki

in mali narodi sveta vidijo v Sovjetski zvezi najbolj trden steber dolgotrajne- ga in trdnega miru.

Mongolsko ljudstvo je prepričano, da bo sovjetsko ljudstvo, ki se je od- likovalo z breprimernimi junaškimi de- janji v vojni, prav tako sijajno zma- galo tudi v svojem mirnem ustvarjal- nem delu. Mongolsko ljudstvo je prav tako prepričano, da se bo njegovo ne- razušljivo prijateljstvo s sovjetskim ljudstvom tudi v bodoče razvijalo in utrjevalo. Živelo veliko sovjetsko ljud- stvo! Naj se še bolj utrdi nerazušljivo prijateljstvo med ljudstvi naših dveh držav! Živel genialni voditelj sovjets- kega ljudstva in iskreni prijatelj mon- golskega ljudstva generalisim Stalin!»

Novi komandant britanskega sredozemskega brodovja

London, 22. febr. (Tanjug) Britanska admiraliteta sporoča, da je bil namesto admirala sir Johna Cunninghama imeno- van za glavnega komandanta britanske- ga sredozemskega brodovja admiral sir Algernon Willis.

men sklepov političnega konzultativne- ga sveta ter pravi: »Da bi država po- stala močna, je neobhodno potrebno, da se zedini, zedinitev je pa odvisna od demokratične oblasti. Zaradi tega pomeni demokratizacija vlade nujno zahtevano sodobne države.«

Vendar je treba omeniti, da je že po končanem zasedanju konzultativne- ga sveta sledil izpad v Čungkingu. Tisk poroča, da je bilo razenano mno- žično zborovanje, ki je bilo sklicano ob priliki uspešno končanega dela konzultativnega sveta, in o krovnem obra- čunu z organizatorji zborovanja.

List »Kuanminžibao« označuje po-

Indonezijsko ljudstvo zahteva popolno svobodo

Haag, 22. febr. Tass poroča: Agencija ANP poroča, da se nadaljujejo v raznih krajih v Indoneziji boji med anglo-nizo- zemskim in indonezijskimi četami.

Britanske čete so zasedle vzhodni del Bandunga. V zapadnem delu mesta pa utrjujejo Indoneziji svoje položaje in postavljajo barikade.

Na temelju raznih poročil zahtevajo široke množice indonezijskega ljudstva popolno svobodo. Izvršni odbor narode- nega komiteja in Zveza kmetov, kakor tudi druge organizacije se poslate Sariru brzojavko, v kateri je rečeno: Ako ne bo priznana Indoneziji popolna neodvis- nost, bomo borbo nadaljevali.

Batavia, 22. febr. (Tanjug) Reuter po- roča: Delovni odbor nacionalnega komi- teja Indonezije je izdal resolucijo, v ka- teri zahteva od vlade, da zaprosi organi- zacijo Združenih narodov, naj napoti v Indonezijo komisijo, ki bi potrdila, da

ima v Indoneziji samo indonezijska re- publika stvarno suverenost.

V obrazložitvi resolucije je rečeno, da zahteva nizozemska vlada priznanje ni- zozemske kolonialne vladavine. Indone- zijski pa priznavajo samo indonezijsko vlado, ki je edina opolnomočena za po- gajanja v imenu Indonezije.

Indoneziji podčrtavajo pomen pro- glasitve neodvisnosti Indonezije 17. avgu- sta 1945, ki je v duhu Ustavnove listi- ne Združenih narodov in končno tudi stvarni obstoj indonezijske vlade.

Krivate represalije Japoncev proti Indonezijcem

London, 22. febr. (Tanjug) V Bataviji so podvzeli Japonci krivate represalije proti Indonezijcem. Tako so ubili 200 Indonezijcev zaradi napada na japonsko skladišče municije.

V Indiji se notranja borba zaostruje

Žrtve nemirov v Kalkuti — V Bombayu zahtevajo, da se indijske čete umaknejo iz Indonezije — Predsednik Vseindijskega kongresa o borbi za neodvisnost Indije

New Delhi, 22. febr. Tass poroča: Po tridnevnih nemirih je postalo v Kal- kuti mirneje. Med nemiri je bilo v mestu ubitih 45, a ranjenih preko 400 ljudi. V bolnišnicah je 276 ranjencev, ki so bili poškodovani od palic, ali pa od solzičnega plina; 38 teh ljudi je do 14. januarja umrlo. Trgovine so si- cer odprte, trgovci pa so stalno pri- pravljene, da jih zaprejo takoj ob prvem znaku nemirov.

Po ulicah krožijo vojaške in poli- cijske patrolje. Tramvajski in avto- busni promet je ustavljen. Policijske oblasti so prepovedale zbiranje in or- ganizacijo množičnih sprevodov ter zborovanj, vse do vzpostavitve normal- nih razmer v mestu.

V treh dneh je bilo ranjenih 87 po- licistov, med katerimi je 5 oficirjev. Bombay, 22. febr. (Tanjug). Po po- ročilu Timesovega dopisnika iz Bom- baya stavka v mestu 1000 mornarjev, te dni pa se jim je pridružilo še na- daljnjih 3000 mornarjev. Kakor javlja »Daily Express«, se je stavka razširila tudi na Kalkuto.

Po teh vesteh zahtevajo mornarji v Bombayu, da indijske čete zapustijo Indonezijo.

Bombay, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča, da so mornarji iz vojne mor-

nariske šole, ki stavkajo, demonstri- rali v središču Bombaya. Nosili so kon- gresne in rdeče zastave ter vzklikali: »Usi Hind« (»Zapustite Indijo«).

Beograd, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča, da je predsednik stranke vse- indijskega kongresa Maulana Abud Dalam Abzat Kala, izjavil, da bodo podvzeli odločne korake za popolno osamosvojitve Indije, kolikor se bri- tanska vlada ne bi držala izjave, ki ji je dala leta 1944 o popolni osvoboditvi Indije.

Na tisoče indijskih mornarjev stavka

Bombay, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča, da je stopilo na tisoče mornar-jev kraljevske indijske mornarice v stavko.

Indijski mornarji iz pomorsko-vo- jaške šole v Talvarju niso hoteli vr- štiti službe in so zahtevali, da jih de- mobilizirajo pod istimi pogoji kot bri- tanske mornarje, v primeru pa, da ostanejo v službi, da morajo prejemati isto plačo kot britanski mornarji.

Te dni je prišlo do nemirov na neki vojni ladji, ki je usidrana v pristani- šču Bombaya. Na nekaterih ladjah so izobesili zastavo kongresne stranke in zastavo muslimanske lige.

Egiptska vlada je morala odstopiti zaradi svoje anglofilske politike

Kairo, 22. febr. (Tanjug) Dopisnik agencije AFP Pierr Solan poroča o odstopu igiptske vlade naslednje podrobnosti: Ta vlada je bila sestavljena pred enim letom po umoru predsednika Ahmed Makera paše, 25. februarja 1945. Ves čas so jo napadali radi odnosov med Egiptom in Veliko Britanijo. V ostrem časopisnem boju so ji očitali, da noče postaviti svojih zahtev proti Angliji. Nekateri so celo zahtevali takojšen preklid anglo-egiptskega dogovora. Novembra minulega leta je predsednik vlade formalno zahteval, da se prične pogajanja za revizijo anglo-egiptskega sporazuma iz leta 1936. Vendar so Nokrasijski vladni očitali še nadalje, da so zahteve, ki jih je postavila Anglija, preskromne. V parlamentu je prišlo do nemirov. Vlada je z veliko težavo dobila večino. V vseh večjih mestih Egipta so demonstrirali proti Angležem. Ubit je bil Emir Osman paša, bivši minister in znan pristaš politike za zblizanje z Anglijo. Isti elementi so pobili še mnogo drugih anglofilov ter izvršili več napadov na anglofilske vojaške in oficirske.

Radi teh težav so ministri pričeli podajati ostavke. Prvi so se k temu koraku odločili nacionalisti, ker niso mogli pristati nato, da ostane britanski poslanik lord Lillern tudi po vojni na svojem mestu. Očitati so mu, da je on kriv državne udara v februarju 1942. Odstopu nacionalistov je sledila skupina Al Kotla pod vodstvom finančnega ministra Makram Ebeid paše, kot protest na vladine ukrepe proti študentom in ker ni hotela pristati na politiko zadržnosti proti Veliki Britaniji. Vlada Nokrasijske paše je morala odstopiti.

Zaupnica novemu predsedniku egiptске vlade

Kairo, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča, da je bila v parlamentu izglasovana zaupnica novemu egiptskemu predsedniku vlade Izmali Sidki paši s 105 glasovi proti 3 glasovom. 78 poslancev se je glasovanja vzdržalo.

Velike demonstracije egiptskih študentov

Kairo, 22. febr. (Tanjug) United Press poroča, da je več kot 20.000 študentov korakalo po glavnih ulicah Kaira proti dvoru kralja Faruka in ponovilo svojo zahtevo po evakuaciji angleških čet iz Egipta. Demonstranti so se ustavili pred angleškimi vojašnicami »Kasr el Nil«, kjer so se pol ure zadržali ter vzklikali pri tem razna gesla, v katerih so zahtevali evakuacijo angleških čet. Močni policijski oddelki so se razmestili po strategično važnih krajih mesta Kaira, vendar niso poskušali preprečiti demonstracij.

Pred množico študentov je prvak študentov Mustafa Moumen razglasil, da bodo študenti v vsem Egiptu stavkali do sobote in upajo, da bo nova vlada do tedaj obvestila Anglijo, da bodo pri bližnjih angleško-egiptskih pogajanjih razpravljali o popolni umaknitvi angleških čet iz države. Kairo, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča: Danes se je policija prevažala v bojni opremi s kamioni po kairskih ulicah. Cele so bile pripravljene na intervencije, če bi prišlo do incidentov med splošno stavko, ki so jo napovedali študenti delavskih zvez kot poudarek na zahteve, naj angleške čete zapuste Egipt.

25. obletnica ustanovitve »Truda« organa Vseveznega centralnega sveta sindikatov

Moskva, 22. febr. Tass poroča: Sedaj poteka 25 let, ko je izšla prva številka »Truda«, organa Vseveznega centralnega sveta sindikatov. »Trud« je začel izhajati v letih, ko je začela naša država po koncu prve svetovne in državljanske vojne graditi deželo na mirnovnem temelju. X. kongres ruske Komunistične partije (bolševikov) je sprejel pomemben sklep o nalogah sindikatov. »Trud« je bil pozvan, da pomaga sindikatom v organiziranju izvajanja sklepov kongresa Partije, v povečanju delavnosti milijonov ljudi, združenih v sindikatih na sektorju obnove narodnega gospodarstva. V stalnihkih petletkah je »Trud« na široko populariziral izkustvo najboljših ljudi v proizvodnji. V letih nastajanja stahanovskega gibanja je list sistematično priobčeval

članke proslavljenih iznajditeljev socialistične industrije. Aleksej Stahanov, Aleksander Bušigin, Nikolaj Smetanin, Jevdokija in Marija Vinogradova in na stotine njihovih naslednikov so pisali na straneh »Truda« o metodah svojega dela. Od prvega dne Velike domovinske vojne je »Trud« posvetil vse svoje delo samo enemu cilju — izvršitvi poziva tovariša Stalina: »Vse sile za fronto.« Veliko pozornost posveča list življenjskim razmeram novih delavcev, ki so prišli v zavode in tovarne. »Trud« poudarja izkustvo naprednih podjetij, ki so zmagala v vseveznih socialističnih tekmovanjih in se bori za uvedbo veržne metode v proizvodnji. Važno mesto v listu so imele in imajo mednarodne vesti in članki, ki so posvečeni enotnosti svetovnega sindikalnega gibanja.

Po demobilizaciji bo v Ameriki šest milijonov brezposelnih

Washington, 22. febr. (Tanjug) Minister za delo Louis Schwellembach je izjavil, kakor poroča AFP, da bo 30. junija 1946, ko bo zaključena demobilizacija ameriške vojske, število brezposelnih delavcev v Združenih državah Amerike znašalo 6 milijonov. V Združenih državah je sedaj okrog 3 milijone brezposelnih. V tem številu, kakor tudi v omenjenih šestih milijonih nista vključena 2

milijona delavcev, ki so v prehodnem obdobju med dvema zaposlitvama. Stavka telefonskih delavcev New York, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča, da je na skupščini narodne federacije telefonskih delavcev delavstvo s 121.000 proti 30.000 glasovi izglasovalo izvršnemu odboru narodne federacije pooblastilo, da objavi stavko po vsej deželi.

Dokumenti o sodelovanju Francoske Španije z Nemčijo

Washington, 22. febr. (Tanjug) Ameriški obvestilni urad (Usis) poroča, da je minister za zunanje zadeve Byrnes na tiskovni konferenci izjavil, da sedaj skupno z Britanijo zbirajo gradivo, ki dokazuje sodelovanje Francoske Španije z Nemci. Ko bo to gradivo urejeno, bo objavljeno. To gradivo je med dokumenti, ki so bili zaplenjeni v Nemčiji.

Repatriacija Poljakov iz Vzhodne Ukrajine

Kijev, 22. februarja. Dopisnik PAP-a poroča, da se izvaja repatriacija Poljakov iz Vzhodne Ukrajine popolnoma v redu. Dne 15. t. m. je krenil iz Zaporozja drugi transport. Do konca februarja bo po načrtu odpotovalo nad 35.000 oseb. Na vseh železniških postajah prirejajo krajevne oblasti in ukrajinsko ljudstvo Poljakom prirčne manifestacije.

Ameriški protest v Madridu

Madrid, 22. febr. (Tanjug) Reuter poroča: Veleposlanstvo Združenih držav Amerike je vložilo v Madridu protest pri španskih oblasteh, ker so frankistični dijaki med svojimi divjaškimi manifestacijami grdo postopali s Carlom Hartmannom, sodelavcem agencije »Associated Press« v Madridu. Veleposlanstvo je prav tako protestiralo že zaradi napada na Georgesa Taylorja, 70-letnega zobnega tehnika, Amerikanca, kateremu so dijaki pri demonstracijah zbili iz glave klobuk in mu razbili naočnike, ker ni hotel pozdraviti s fašističnim pozdravom.

Obnovitev trgovinske pogodbe med Poljsko in ZSSR

Varšava, 22. febr. PAP poroča: Konec tega meseca pričakujejo v Moskvi prihod poljske gospodarske delegacije zaradi pogajanj za obnovitev trgovinske pogodbe z ZSSR iz meseca junija 1945. Poljsko delegacijo bo vodil minister za zunanjo trgovino in pomorstvo dr. Stefan Jendrihowski.

»Enotna delavska fronta« zmagala pri romunskih sindikalnih volitvah

Bukarešta, 22. februarja. AFP poroča: Prvi izidi sindikalnih volitev, ki so uved v splošne volitve, kažejo, da so dobili večino skoraj v vseh delavskih središčih in velikih podjetjih kandidati »Enotne delavske fronte«, ki je postavila skupno listo komunistov in socialistov.

Stavke v Španiji

Barcelona, 22. februarja. (Tanjug) AFP poroča, da je v tekstilnih tovarnah v mestu Manrese v bližini Barcelone izbruhnila splošna stavka, katere se udeležuje 7000 delavcev. V tovarni za brikete v Barceloni je stopilo v stavko 1000 delavcev. V Tarasu, 20 km od Barcelone, so delodajalci na grožnjo delavcev, da bodo stopili v stavko, sprejeli delavske pogoje in povišali mezo za 35 pezet tedensko. Zvedelo se je, da so zaradi delavskih stavek podvzeti po vsej Kataloniji izredni ukrepi.

V Franciji niso sprejeli obveznega glasovanja

Pariz, 22. febr. AFP poroča: Komisija za ustavna vprašanja je zavrnila načelo obveznega glasovanja v Franciji s 23 proti 17 glasovom. Proti obveznemu glasovanju so nastopili socialisti, komunisti in radikalni socialisti; predstavniki narodnega republikanskega gibanja in neodvisni poslanci so pa glasovali proti. Komisija je poleg tega zavzela stališče, da se ne uvede statut političnih strank in načelo proporcionalnega predstavnitva v ustavo.

Stavke v Braziliji

Rio de Janeiro, 22. febr. Tass poroča, da je v zadnjem času prišlo v San Paulo v Braziliji do množičnih stavek, ki vedno bolj zajemajo razne panoge industrije. V stavki so delavci največjih tekstilnih tovarn in kovinarskih podjetij, industrije kavčuka ter drugih podjetij. Kakor poroča United Press, je število stavkajočih v Sao Paulu doseglo skoro 100.000 ljudi. Prav tako se nadaljuje stavka v kemijski industriji mesta Santo Andre. Policija je v tem mestu s palicami napadla stavkajoče. Prav tako poročajo o aretacijah v Sao Paulu. Aretirani so bili tudi šoferji avtobusov, ki so se pridružili stavkajočim.

FIZKULTURA Sindikati in „Pomladanski tek 1946“

Glavni odbor Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev Jugoslavije je izdal okrožnico za vse svoje člane o udeležbi na pomladanskem tek »čez drn in strn«, ki bo 7. aprila 1946. Okrožnica pravi med drugim: Pomladanski tek bo istočasno po vseh krajih države in bo na njem sodelovala mladina in široki sloji delovnega ljudstva ter bo predstavil manifestacijo moči in razširjenosti našega fizikalnega gibanja. Obenem bo to tudi začetek letošnje športne sezone, v kateri se bodo delavci in mladina s sodelovanjem v fizikalnih organizacijah še bolj usposobili za delo pri obnovi domovine. Sindikalna in fizikalna vodstva bodo to tekmo izkoristila kot sredstvo za najširšo pritegnitev svojih članov v fizikalno gibanje in za krepitev povezave med delavsko in kmečko mladino. Obenem bo pomladanski tek najboljša priložnost za ustanovitev tovarniških fizikalnih aktivov, oziroma za njih poživitev v tistih podjetjih, kjer taki aktivni že delujejo. V nadaljevanju govori okrožnica o pripravah, ki naj jih izvrše sindikalni odbori, da bo prireditelj čim bolj uspeša. Takoj je treba pričeti s propagando, izdati tehnična navodila in omogočiti smotno pripravo za tretiranje.

Po tehničnih navodilih bodo vsi tekmovalci »pomladanskega teka 1946« razdeljeni na skupine, po katerih bo določena dolžina proge. Najkrajša proga bo merila 1000 metrov za fizikalturnike od 14 do 16 leta, sledi 1500 metrov za starost 16 do 18 let in 2000 metrov za starejše od 18 let. Zenske bodo tekmovalce od starosti 16 do 18 let na progi 500 metrov, starejše pa na 800 metrov. Lahkoatletične, srednje in dolgoprogašče se bodo lahko pomerili na 4 do 6 kilometrov dolgi progi. Izdana so tudi navodila, kako in po kakšnem terenu naj bo speljana proga. Glavni odbor priporoča, da se za tekmovanje prijavijo cele ekipe, v katerih lahko sodeluje neomejeno število tekmovalcev. V končni razporeditvi se upošteva samo prvih pet tekmovalcev. Po izvršenem tekmovanju morajo vsa društva in organizacije, ki so sodelovala pri »Pomladanskem teku«, poslati poročilo najkasneje do 10. aprila svojem okrožnemu fizikalnemu odboru, in izvod pa Glavnemu odboru ESZDNJ, kulturno-prosvetni odsek. Poročilo mora biti sestavljeno v obliki tabele, iz katere bo razvidno ime društva, število udeležencev v vsaki kategoriji tekmovalca, dolžina in imena prvih treh iz vsake kategorije.

OBVESTILA

Registracija obrti — navodila za postopek

Dne 25. februarja t. l. pričnejo Četrtni ljudski odbori razdeljevati matične liste za registracijo obrti po uredbi Ministrstva za industrijo in rudarstvo št. 44, Uradni list z dne 2. februarja 1946 št. 10 in po uredbi Ministrstva za trgovino in preskrbo št. 43 istega datuma. Vsakdo, ki izvršuje kako obrt in hoče to svojo obrtno pravico še nadalje obdržati, naj dvigne pri onem Četrtnem ljudskem odboru, kjer je sedež (obratovalnišče) njegove obrti, po tri izvode matičnih listov in en izvod navodila. Matični listi za trgovinske obrate so modre barve, za gostinske obrate rumene, za rokodelske in druge proizvajalne ter proste obrti rdeče, za industrijske obrate pa bele barve. Za prejete matične liste je plačati Četrtnemu ljudskemu odboru pristojbine po točki 12 navodil za prijavitelja, to pa le za industrijske, rokodelske in druge proizvajalne obrti. Trgovinski in gostinski obrati plačajo pristojbine o priliki prejema potrjenih matičnih listov. Kdor izvršuje več samostojnih obrtov, mora za vsako obrt posebej izpolniti matične liste v treh izvodih. Izpolnjene matične liste z vsemi prilogami (točka 10 navodil) je oddati Mestnemu ljudskemu odboru in sicer po naslednjem redu: a) za rokodelske in vse druge proizvajalne, proste ali koncesionirane obrti ter za industrijske obrate je matične liste oddati oddelku za obrt in industrijo, Mestni trg št. 27/III, soba št. 22 b) za trgovinske in gostinske obrate pa je matične liste oddati v oddelku za trgovino, gostinstvo in turizem v Beethovnovi ul. št. 7, pritličje, levo. Rok za oddajo matičnih listov poteče dne 31. III. 1946. Prijavitelji naj se pri izpolnjevanju matičnih listov ravnajo točno po prejetih navodilih za prijavitelje (obrazec št. 2).

Dnevne vesti

Sprejemi na kliniki za otorinolaringologijo so do meseca maja omejeni le na najnujnejše — neodložljive primere. Tov. zdravnik naj ne pošilja pacientov, kadar je operacija odložljiva, ker tako bolnikom v primeru odklonitve prihranijo docela nepotrebne stroške. Dežurno veterinarsko službo v nedeljo dne 24. II. 1946. vrši tov. Dr. Gloria Viktor. (Hrdnova štev. II) Centralna veterinarska ambulanta, Cesta na Loko 4. Prizadeti naj se v bodoče za veterinarsko pomoč ob nedeljah in praznikih obračajo prvenstveno na spredaj omenjeni zavod. Telef. št. 28-88.

Registracija obrti — navodila za postopek

Obdelek za obrt in industrijo MLD VABILO Vabimo vas na plenarno sejo »Nabavilane in prodajne zadruge« katere se bo vršila v soboto, dne 23. II. 1946 v posvetovalnici Mestnega odbora s pričetkom ob 15.30 uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Odobritev zapisnika seje upravnega in nadzornega odbora z dne 4. septembra 1945. 2. Poročilo o dosedanjem delu izvršnega odbora in posameznih odsekov. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Izpolnitve upravnega odbora in nadzorstva. 5. Izpolnitve in reorganizacija odsekov. 6. Sklepanje o odobritvi zaključkov izvršnega odbora s pojasnili, ki jih podaja načelniki posameznih odsekov. 7. Poslovnik upravnega in izvršnega odbora. 8. Ustanovitev politično-gospodarske nadzorne komisije. 9. Ustanovitev tajništva poslovnih odborov. 10. Načrt o izgradnji NAPROZE za čas prvega poletja 1946. 11. Poročilo načelnika fužijskega odsaka v pogledu fužijskih občnih zborov posameznih zadrug. 12. Sklepanje fužijskega občnega zbora in določitev dnevnega reda. 13. Sklepanje o predlogu, da se razširi pooblastilo občnega zbora glede zadolžitve zadruge za nadaljnjih 30.000.000 din. 14. Odobritev raznih pravilnikov. 15. Slučajnosti.

Tovariš!

Številki od 1. februarja smo priložili položnice. Poišči jo in nakazi naročnino, če tega še nisi storil. Uprava. JAVNA BORZA DELA ima na razpolago sledeča prostora mesta: Pri obnovi naše živinoreje so nam najnujnejši potrebni 1 vrtnar, 4 blapci, ki imajo vselej do kmečkega dela in živali. Naši obrtniki potrebujejo za ključavničarska dela sledeče delovne moči: 1 stavbnega ključavničarja in 1 samostojnega orodjarja. Za napravo opreme potrebujemo 4 polštivne mizarje. Za podružnico Maribor rabimo: 30 mehanikarjev s izpitom, 3 avtovarilce, 3 kleparje, 5 krovocev, 4 ličarje, 2 avtokleparja, 2 elektrotehnik, 2 sidarjev, tesarjev, mizarjev. Vse lozadne informacije izdaja podružnica Javne borze dela Maribor. Za godno upravo Bohinjska Bistrica rabimo 300 delavcev vajenih godnih del. Osebnosti ali pisemne podatke izdaja Godna uprava Boh. Bistrica do 1. marca 1946.

KINEMATOGRAFI

SPORED DRŽAVNIH KINEMATOGRAFOV Sporedi 23 in 24. t. m. LJUBLJANA, KODELJEVO: Sovjetski film »Otroci kapitana Granta«, tednik. Ob 20. uri. MATICA: Češki film »Zakonske laži«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.30 uri. SLOGA: Francoski film »Melodija krvi«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri. UNION: Sovjetski film »Praznik mladosti«, tednik. Ob 15. 17., 19. in 21. uri. BLEB: Sovjetski film »Zoja Kosmodemjanska«, tednik. CELJE, METROPOL: Finski film »Potepuh valček«, tednik. DOMZALE: Sovjetski film »Lena oktobra«, tednik. DRAVOGRAD: Sovjetski film »Salavat Julajev«, tednik. GROSUPLJE: Angleški film »Osvojeenje Afrike«, tednik. GUSTAN: Jugoslovanski film »Beograda«, tednik. IG: Sovjetski film »Sekretar rajonskega komiteta«, tednik. KAMNIK: Sovjetski film »Stalingrad«, tednik. LASKO: Sovjetski film »Številka 217«, tednik. MEZICA: Angleški film »Signal iz Alžira«, tednik. NOVO MESTO: »Sporedi domače proizvodnje«, tednik. PTUJ: Ameriški film »Pesem mladosti«, tednik. RADOVLJICA: Češki film »Gabrijela«, tednik. RAJHENBURG: Sovjetski film »En dan vojne«, tednik. ROGASKA SLATINA: Sovjetski film »Dečki se mudl na sestanku«, tednik. RUSE: Ameriški film »Mlada letas«, tednik. MARIBOR, ESPLANADE: »Sporedi domače proizvodnje«, tednik. GRAJSKI: Španski film »Španska križ«, tednik. SLOVENJGRAD: Jugoslovanski film »Koraki v svobodi«, tednik. STRNIŠČE: Sovjetski film »Suvorov«, tednik. SOSTANJ: Ameriški film »Zena ustvarja zgodovino«, tednik. SKOFJA LOKA: Sovjetski film »Zlati ključek«, tednik.

KINEMATOGRAFI

SPORED DRŽAVNIH KINEMATOGRAFOV Sporedi 23 in 24. t. m. LJUBLJANA, KODELJEVO: Sovjetski film »Otroci kapitana Granta«, tednik. Ob 20. uri. MATICA: Češki film »Zakonske laži«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.30 uri. SLOGA: Francoski film »Melodija krvi«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri. UNION: Sovjetski film »Praznik mladosti«, tednik. Ob 15. 17., 19. in 21. uri. BLEB: Sovjetski film »Zoja Kosmodemjanska«, tednik. CELJE, METROPOL: Finski film »Potepuh valček«, tednik. DOMZALE: Sovjetski film »Lena oktobra«, tednik. DRAVOGRAD: Sovjetski film »Salavat Julajev«, tednik. GROSUPLJE: Angleški film »Osvojeenje Afrike«, tednik. GUSTAN: Jugoslovanski film »Beograda«, tednik. IG: Sovjetski film »Sekretar rajonskega komiteta«, tednik. KAMNIK: Sovjetski film »Stalingrad«, tednik. LASKO: Sovjetski film »Številka 217«, tednik. MEZICA: Angleški film »Signal iz Alžira«, tednik. NOVO MESTO: »Sporedi domače proizvodnje«, tednik. PTUJ: Ameriški film »Pesem mladosti«, tednik. RADOVLJICA: Češki film »Gabrijela«, tednik. RAJHENBURG: Sovjetski film »En dan vojne«, tednik. ROGASKA SLATINA: Sovjetski film »Dečki se mudl na sestanku«, tednik. RUSE: Ameriški film »Mlada letas«, tednik. MARIBOR, ESPLANADE: »Sporedi domače proizvodnje«, tednik. GRAJSKI: Španski film »Španska križ«, tednik. SLOVENJGRAD: Jugoslovanski film »Koraki v svobodi«, tednik. STRNIŠČE: Sovjetski film »Suvorov«, tednik. SOSTANJ: Ameriški film »Zena ustvarja zgodovino«, tednik. SKOFJA LOKA: Sovjetski film »Zlati ključek«, tednik.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI Drama Sobota, 23. februarja ob 20. uri: Mollière-Vidmar: »Šola za žene«. Sindikalni abouma. Red SC. Nedelja, 24. februarja ob 15. uri: P. Golia: »Triglavske bajke«. Izven. Ob 20. uri: Goldoni-Rupel: »Primorske zdravice«. Izven. Ponedeljek, 25. februarja ob 20. uri: V. Zupan: »Rojstvo v nevihtih. Zaključena predstava za KNOJ. Matneja v Operi v počastitev obletnice smrti partizanskega pesnika Karla Destovnika-Kajuha. V nedeljo, dne 24. t. m., bo priredila ESZDN podružnica gledališče v obelisk obletnice smrti pesnika Kajuha. Na sporedu bodo recitacije Kajuhih pesmi, ki jih bodo izvajali dramski igralci, skladbe na besedilo Kajuhih pesmi, ki so jih ugledali Samo Hubad, Svetozar Marolt, Bojan Adamčič, France Sturm, Rado Simoniti in Matija Bravničar. Peli bodo operni solisti s sodelovanjem opernega zbora in opernega orkestra pod vodstvom Sama Hubada in Rada Simonitija, pri klavirju pa bo spremljal Demeter Zehra — Predpogovor vstopnice je prevzel Kraljevni odbor ESZDN. Danes, v soboto dne 23. t. m., bo uprizorila Drama Mollière komedijo »Šola za žene« v prepisni Josipa Vidmarja. Delo je zrealiziral in insceniral Bojan Stupica, glasbo pa je skomponiral L. M. Škerjanec. V glavnih vlogah nastopajo: Stane Sovar, Ančka Levarjeva, Demeter Bitenc, Vladimir Skrbinišek, Elvira Kraljeva, Lojze Potokar, Bojan Peček, Pavle Kovič in Frano Lipah. Predstava bo v okviru sindikalnega abonmaja za red SC. Opera: Sobota, 23. februarja ob 20. uri: Proslava obletnice ustanovitve Rdeče armade. Nedelja, 24. februarja ob 11. uri: Matineja v počastitev spomina ob obletnici smrti pesnika Destovnika-Kajuha. Ob 15. uri: Verdi: »Traviata«. Izven. Ponedeljek, 25. februarja ob 19.30 uri: A. Dvořak: Slovanski plesi. Baletni večer. Zaključena predstava za štab IV. Armije. Sentjakobsko gledališče Mostni dom Sobota, 23. februarja: »Tugomer«. Nedelja, 24. februarja: »Tugomer«. V Sentjakobskem gledališču bodo ponoči danes v soboto in jutri v nedeljo ob 20.15 Jurčič-Levstikovo tragedijo »Tugomer«. Sodelujejo: Bučarjeva, Grčurevičeva, Petrovičeva, Battellino, Brihta, Jeršin, Lavrih, Moser, Koman, Prus in drugi. Vlogo biskupa bo igral pri obeh predstavah Bohaček, vlogo II. starca pa Sadar. Pri sobotni predstavi nastopi v vlogi Mestislava Petroviča, ki vodi tudi režijo. Predpogovor vstopnic v poslovalnici Putnika hotel Sion, ter ono uro pred začetkom predstave pri dnevnih blaginji v Mestnem domu. Vstopnice, kupljene za predstavo prejšnjo nedeljo, veljajo za nedeljsko predstavo dne 24. t. m. V MARIBORU Sobota, 23. februarja ob 20. uri: Collalto: »Beneški trojček. Premiera. Izven. Nedelja, 24. februarja ob 15. uri: Bulgakov: »Novi dom«. Izven. Ob 20. uri: Collalto: »Beneški trojček. Izven. NA JESENICAH Sobota, 23. februarja ob 19.30 uri: Golia: »Princeska in pastirček«. Premiera. Nedelja, 24. februarja ob 15. uri: Golia: »Princeska in pastirček. I. repriza. Ob 19.30 uri: Bor: »Raztrgancje«. Sreda, 27. februarja ob 19.30 uri: Golia: »Princeska in pastirček. Sobota, 2. marca ob 19.30 uri: Cesar: »Utopljence«. Premiera. Nedelja, 5. marca ob 15. uri: Golia: »Princeska in pastirček. Ob 19.30: Cesar: »Utopljence. I. repriza. RADIO DNEVNI SPORED ZA SOBOTO 23. II. 6.30—7. Korantice in polke — 7—7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 7.15—8. Pisani zvoki — 12.30—12.40 Mozart: Figarova svatba — predigra — 12.40—12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 12.55—13.30 Vokalni koncert sopran, Mare Tiranovec in basista Ladka Koroseca, pri klavirju C. Cvetko — 13.30—13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda — 13.45—14. Nekaj skladb za violino in klavir — 14—14.30 Koncert Radij. orkestra, vodi Rudolf Starič — 14.30—14.45 Napoved časa in poročila — 14.45—15. Parizanske pesmi — 15. Poizvedbe — 17.30—18. Pester glasbeni spored slovenske glasbe — 18—18.20 Oddaja za predšolske otroke: Zgodbe Bereta Alenka Svetolova in D. Makuc — 18.30—18.35 Ruske pesmi polje Komar in zbor R. dir.: Ciril Cvetko — 18.30—19. Oddaja o SZ: O pesni umetnosti v SZ — 19—19.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 19.15—19.30 Violinski nastop enajsetletno Sabine Skalarjeve, pri klavirju Jože Pavlica — 19.30—19.45 Razgovor s poslušalci, vodi major Anto Novak — 19.45—20. Grieg: Iz simfončnih plesov — 20—23 Prenos prošlave RA iz Onere — 22—23 Iz naših jutrišnjih časopisov, nato raproducirana glasba. ST. JERNEJ: Angleški film »Tihotapec«, tednik. TRBOVLJE: Ameriški film »Dečevje prihaj«, tednik. VEVIČE: Italijanski film »Traviata«, tednik. VRHNIKA: Sovjetski film »Ostvero are«, tednik. ZALEC: Angleški film »Njih devet«, tednik. POTUJOČI KINO — Mariborsko okrožje: »Albanija«, »Auschwitz«, tednik.

Darujte kri za ranjence!